

**Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci**

**Katedra žurnalistiky**

**REFLEXE ČÍHOŠŤSKÉHO ZÁZRAKU A PROCESU  
S FARÁŘEM JOSEFEM TOUFAREM V DENÍCÍCH RUDÉ  
PRÁVO, SVOBODNÉ SLOVO A LIDOVÁ DEMOKRACIE**

REFLECTION OF ČÍHOŠŤ'S MIRACLE AND TRIAL WITH  
PASTOR JOSEF TOUFAR IN DAILY NEWSPAPERS RUDÉ  
PRÁVO, SVOBODNÉ SLOVO AND LIDOVÁ DEMOKRACIE

*Bakalářská diplomová práce*

**Kateřina RAJDUSOVÁ**

**Vedoucí práce:** PhDr. Petr ORSÁG, Ph.D.

Olomouc 2016

### **Čestné prohlášení**

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci s názvem Reflexe Číhošťského zázraku a procesu s farářem Josefem Toufarem v denících Rudé právo, Svobodné slovo a Lidová demokracie zpracovala samostatně a uvedla v ní všechny použité zdroje. Práce má 103 297 znaků.

V Olomouci dne 20. 4. 2016

Kateřina Rajdusová

## **Poděkování**

Mé srdečné poděkování patří PhDr. Petru Orságovi, Ph.D. za odborné vedení práce, cenné rady, trpělivost a ochotu, kterou mi, i přes svou časovou vytíženost, věnoval v průběhu zpracování bakalářské práce.

## **Anotace**

Bakalářská práce má za cíl podat reflexi Číhošťského zázraku a následného politického procesu s farářem Josefem Toufarem. Na celý případ jsem nahlížela perspektivou třech dobových deníků, které byly zároveň ústředními periodiky politických stran. Jednalo se o Rudé právo, Svobodné slovo a Lidovou demokracii. V teoretické části práce jsem na základě odborné literatury zasadila události kolem Číhošťského zázraku a osobnosti Josefa Toufara do historického a mediálního kontextu doby, v praktické části analyzovala texty vybraných periodik vztahující se k mnou zvolenému tématu a následně je podrobila komparaci. Komparovala jsem texty z období od 1. února do 30. dubna 1950, tedy z doby, kdy byla mediální kampaň proti číhošťskému faráři nejsilnější. V závěru praktické části jsem srovnala vybrané novinové texty s poznatky odborné literatury. Výsledky komparace spolu s jejich interpretací jsem uvedla v závěru práce.

### **Klíčová slova:**

Číhošťský zázrak, farář Josef Toufar, politické procesy, tisk po roce 1948, stranický tisk, církev v Československu po roce 1948

## **Anotation**

The thesis aims to give reflection of Číhošť's miracle and subsequent political process with pastor Josef Toufar. I look at the case with perspective of free contemporary diaries, which were also central periodicals of political parties. It was the Rudé právo, Svobodné slovo and Lidová demokracie. In the theoretical part I stated events around Číhošť's miracle and the personality of Josef Toufar to the historical and media context, the practical part analysed the texts of selected journals related to my chosen theme and was then subjected to comparison. I compared the texts during period from February 1 to April 30, 1950, from the period when the media campaign against Číhošť's pastor was the strongest. At the end of the practical part, I compared the selected newspaper texts with knowledge of literature. The results of the comparison, along with their interpretation are stated in the conclusion.

### **Keywords:**

Číhošť's miracle, pastor Josef Toufar, political trials, press in Czechoslovakia after 1948, party's journals, church in Czechoslovakia after 1948

# Obsah

1 Úvod.....	<b>Chyba! Záložka není definována.</b>
2 Teoretická část.....	<b>Chyba! Záložka není definována.</b>
2.1 Metodologie a zkoumaný vzorek .....	<b>Chyba! Záložka není definována.</b>
2.2 Historický kontext vývoje po roce 1948.....	<b>Chyba! Záložka není definována.</b>
2.2.1 Československo po roce 1948.....	<b>Chyba! Záložka není definována.</b>
2.2.2 Církev v Československu po roce 1948.....	<b>Chyba! Záložka není definována.</b>
2.3 Média v Československu po roce 1948 .....	<b>Chyba! Záložka není definována.</b>
2.3.1 Funkce médií po roce 1948.....	<b>Chyba! Záložka není definována.</b>
2.3.2 Kontrola a řízení médií .....	<b>Chyba! Záložka není definována.</b>
2.4 Politické procesy po roce 1948.....	<b>Chyba! Záložka není definována.</b>
2.4.1 Historie politických procesů .....	<b>Chyba! Záložka není definována.</b>
2.4.2 Církevní procesy .....	<b>Chyba! Záložka není definována.</b>
2.5 Josef Toufar a Čihošťský zázrak .....	<b>Chyba! Záložka není definována.</b>
2.5.1 Životopis Josefa Tuffara.....	<b>Chyba! Záložka není definována.</b>
2.5.2 Čihošťský zázrak.....	15
3 Praktická část.....	<b>Chyba! Záložka není definována.</b>
3.1 Analýza vybraných periodik.....	<b>Chyba! Záložka není definována.</b>
3.1.1 Rudé právo .....	<b>Chyba! Záložka není definována.</b>
3.1.2 Lidová demokracie.....	<b>Chyba! Záložka není definována.</b>
3.1.3 Svobodné slovo .....	<b>Chyba! Záložka není definována.</b>
3.2 Komparace textů.....	21
3.3 Komparace textů s poznatky odborné literatury .....	45
4 Závěr.....	49
5 Seznam zkratk .....	52
6 Seznam analyzovaných článků.....	53
7 Seznam literatury.....	55

# 1 Úvod

O politických procesech v 50. letech, jako byly například procesy s Miladou Horákovou či Rudolfem Slánským, již byla napsána řada bakalářských i diplomových prací. Ve své bakalářské práci se budu zabývat jedním z těch méně známých a prozkoumaných – procesem s farářem Josefem Toufarem. Při zkoumání procesu ale nesmím opomenout událost, která stála na jeho počátku, tedy Číhošťský zázrak. Pohnutí kříže na oltáři při Toufarově kázání 11. prosince 1949 rozpoutalo monstrproces s číhošťským duchovním, který však nemohl být dokončen z důvodu smrti obžalovaného. Podle oficiálních zpráv měl farář zemřít v důsledku prasknutí žaludečního vředu, ve skutečnosti byl ale umučen při výsleších. Jelikož měl proces s Toufarem sloužit k propagandistickým účelům, mediální kampaň vztahující se k tomuto případu byla silná a promyšlená. Ve své bakalářské práci se věnuji právě medializaci Číhošťského zázraku a procesu s farářem Toufarem.

Hlavním cílem této práce je zjistit, jak byl Číhošťský zázrak a proces s Josefem Toufarem prezentován v dobovém tisku, a to v Rudém právu (ústřední tiskový orgán Komunistické strany Československa), Svobodném slově (ústřední deník Československé strany socialistické) a Lidové demokracii (ústřední deník Československé strany lidové). Abych podala co nejucelenější obraz o informování společnosti o již zmíněných událostech, vybírám si z uvedených deníků texty, které se vztahují přímo k Číhošťskému zázraku a procesu s Josefem Toufarem, a to od února do dubna roku 1950. Uvedené časové rozmezí jsem si zvolila, protože ačkoli se zázrak udál již v prosinci 1949, medializován byl až později. První krátký a informativní text vyšel v únoru, nejsilnější mediální kampaň však proběhla až na začátku března 1950. U publikovaných textů v Rudém právu, Svobodném slově a Lidové demokracii hledám nejen shodné znaky, ale zabývám se také rozdíly ve zpravování. Především se ale snažím zodpovědět následující výzkumné otázky: Který deník věnoval události největší prostor? Který deník se procesem naopak příliš nezabýval? Jak se lišila forma a umístění textů? Dále se snažím nastínit možné příčiny rozdílného zpravování – zabývám se historickým kontextem, mediální situací, vztahem státu a církve apod.

Jelikož ve své práci zkoumám historické texty, jako výzkumnou metodu jsem si zvolila komparaci. Právě historicko-srovnávací metoda je v tomto případě vhodná, poněvadž textů k analýze je dostatek a lze je tedy mezi sebou porovnávat. Komparaci podrobuji texty ve všech zmíněných periodikách ve stejném časovém úseku, využívám proto synchronní postup komparace. Srovnávám texty týkající se Číhošťského zázraku a politického procesu s Josefem Toufarem v období od začátku února 1950 do konce dubna 1950. Oporou

pro komparaci bude odborná literatura vztahující se k tématu, provádět ji budu podle zásad Sedlákové<sup>1</sup> a Hrocha<sup>2</sup>.

Práce je rozdělena na dvě části – teoretickou a praktickou. V úvodu teoretické části uvádím použitou metodologii a výzkumný vzorek. Dále nastiňuji historický a mediální kontext doby. Charakterizuji období po převratu v únoru 1948 v Československu a popisuji také vztah církve a státu. Následně se věnuji dobovému tisku. Zjišťuji, jaká byla jeho nová funkce a jakým způsobem byl kontrolován. Dále se zabývám procesy po roce 1948. Definuji, co vůbec politické procesy jsou, objasňuji, proč vznikly a jaký byl jejich hlavní účel. Závěrečná kapitola teoretické části je věnována Číhošťskému zázraku a procesu s farářem Josefem Toufarem. Stručně popisuji, za jakých okolností se zázrak udál, mapuji Toufarovo dětství, mládí i to, proč se právě on stal obětí komunistického režimu. V teoretické části budu především vycházet z odborné literatury.

V praktické části komparuji vybrané tiskové zprávy o Číhošťském zázraku a politickém procesu s farářem Josefem Toufarem v denících Rudé právo, Svobodné slovo a Lidová demokracie a dávám je do souvislostí s texty v odborných publikacích vztahujících se k dané problematice. V závěru práce přináším výsledky provedené komparace a odpovídám na mnou uvedené výzkumné otázky. Dále sumarizuji výsledky provedené analýzy a interpretuji je. Na konci přikládám seznam použitých textů.

---

<sup>1</sup> Sedláková, 2014, s. 386.

<sup>2</sup> Hroch, 1983, s. 81.



## 2 Teoretická část

### 2.1 Metodologie a zkoumaný vzorek

V teoretické části své práce uvádím historický kontext doby v Československu po roce 1948. Dále se věnuji dobovým médiím, přesněji jejich funkci a kontrole, politickým procesům a v závěru také osobnosti Josefa Toufara a Číhošťskému zázraku. V teoretické části vycházím především z odborné literatury a využívám metodu kompilace.

V praktické části práce analyzuji primární prameny, tedy vybrané dobové deníky. Zaměřuji se na ústřední deníky politických stran, a to Rudé právo (KSC), Svobodné slovo (ČSS) a Lidovou demokracii (ČSL). Z těchto periodik si pro svou analýzu vybírám texty, které byly vytištěny v rozmezí od 1. února 1950 do 30. dubna 1950 a vztahovaly se k Číhošťskému zázraku a procesu s farářem Josefem Toufarem. Pro následné srovnání volím texty z uvedeného období, protože ačkoli se zázrak udál již 11. prosince 1949, první text byl publikován až v únoru následujícího roku. Nejsilnější mediální kampaň pak probíhala ve všech denících současně, a to od začátku března do začátku dubna 1950. Abych o ní podala co nejucelenější obraz, vybrané texty dále neselektuji ani podle stylu, ani podle žánru. Z textů uvádím jak ty, které se zaměřují na Číhošťský zázrak a proces s Josefem Toufarem přímo, tak ty, ve kterých jsou číhošťské události zmíněny jen okrajově. Celkem jsem našla 38 článků. Seznam analyzovaných článků přikládám na konci práce. Všechna periodika, ze kterých jsem čerpala, jsou dostupné ve Vědecké knihovně v Olomouci, deník Rudé právo je zároveň zpřístupněn v digitalizovaném archivu časopisů Ústavu pro českou literaturu AV ČR<sup>3</sup>.

Cílem mé práce je zjistit, jak vybrané dobové deníky prezentovaly Číhošťský zázrak a následný proces s farářem Toufarem. Zároveň hledám odpověď na mnou zvolené výzkumné otázky. Využívám k tomu metodu historicko-srovnávací neboli komparaci, kterou provedu podle zásad Hrocha<sup>4</sup> a Sedlákové<sup>5</sup>. V praktické části analyzuji texty z různých deníků vycházejících souběžně, tudíž volím synchronní postup komparace, který je charakterizován jako „...*paralelní studium více objektů zkoumání ze stejného časového období*“<sup>6</sup>.

---

<sup>3</sup> Dostupné z: <http://archiv.ucl.cas.cz/?path=RudePravo>.

<sup>4</sup> Hroch, 1983, s. 81.

<sup>5</sup> Sedláková, 2014, s. 386.

<sup>6</sup> Sedláková, 2014, s. 388.

Vybrané texty nejprve komparuji mezi sebou. Zvláště porovnávám články, ve kterých byl zázrak a následný proces zmíněn jen okrajově, detailněji se pak věnuji textům, které jsou na tyto události zaměřeny primárně.

Následně se zabývám komparací obsahů novinových článků s texty odborné literatury, uvádím shody a rozdíly v publikovaných informacích. Ke srovnání využívám převážně nově vydané tituly, aby byly podávány informace co nejaktuálnější. Čerpám například z knih Miloše Doležela *Jako bychom dnes zemřít měli* (2012) a *Krok do tmavé noci* (2015). Výsledky obou komparací uvádím v závěru práce.

## 2.2 Historický kontext vývoje po roce 1948

Komunistický převrat v únoru 1948 byl počátkem proměny celé společnosti. Nová vládní strategie komunistických představitelů zasáhla také vztah církví a státu. Právě v kontextu těchto událostí vznikl Čihošťský zázrak a následný proces s Josefem Toufarem. Jelikož se jedná o jeden z prvních církevních procesů v Československu, v úvodních kapitolách objasňují historický kontext doby, který je pro jeho pochopení nezbytný. Nejprve popisují situaci a změny v Československu po roce 1948, postavení církve ve státě a politické procesy obecně. Detailněji se pak věnují církevním procesům.

### 2.2.1 Československo po roce 1948

Ihned po převzetí moci komunisté začali přetvářet všechny oblasti společenského života, tedy politickou, hospodářskou, kulturní i sociální sféru. Komunistická strana v čele s Klementem Gottwaldem začala ve státě postupně nastolovat monopolní moc podle vzoru Sovětského svazu.<sup>7</sup> V červnu roku 1948 došlo ke sloučení KSČ a Československé strany sociálně demokratické. Nekomunistické strany zbyly pouze dvě – Československá strana lidová a Československá strana socialistická. Obě však byly zcela odkázané na vůli KSČ.<sup>8</sup> Základní ideologií nového státního zřízení se stal marxismus-leninismus.<sup>9</sup>

Události předválečných a válečných let obyvatele Československa značně poznamenaly. Lidé se především obávali opakování hospodářské krize z 30. let a Mnichovské dohody. Velká část veřejnosti proto nechtěla pouhou obnovu předválečného uspořádání, ale požadovala vytvoření zcela nové republiky. Veškeré změny nové vlády obyvatelé vítali, protože předpokládali, že nové uspořádání pomůže podobným událostem předejít.<sup>10</sup> K převratu dále napomohla Gottwaldova výzva k vytváření akčních výborů při manifestaci na Staroměstském náměstí 21. února 1948 a demise nekomunistických ministrů, kterou prezident Beneš 25. února 1948 přijal.<sup>11</sup>

Již v prvních letech komunistické nadvlády začaly akční výbory Národní fronty iniciovat odstraňování nekomunistů z vlády, státní správy, hospodářství i kultury.<sup>12</sup> Nové poměry v Československu byly upraveny tzv. Košickým vládním programem, který byl přijat

---

<sup>7</sup> Kaplan, 2007, s. 5.

<sup>8</sup> Končelík, Večeřa, Orság, 2010, s. 132.

<sup>9</sup> Kaplan, 2008, s. 19.

<sup>10</sup> Kaplan, 2007, s. 8.

<sup>11</sup> Bednařík, Jirák, Köpplová, 2011, s. 220.

<sup>12</sup> Končelík, Večeřa, Orság, 2010, s. 132.

vládou již v dubnu 1945. Program zakazoval fašistické organizace a fašistické politické strany, zavedl do státní správy princip národních výborů, nařizoval znárodnění významných hospodářských odvětví a určoval orientaci na Sovětský svaz.<sup>13</sup>

Charakteristickým rysem poúnorového období byla silná perzekuce obyvatel. Platné zákony byly porušovány, právní normy nahrazeny politickými směrnicemi. Zaniklo například právo na stávku či shromažďovací právo. Svým jednáním komunisté chtěli přesvědčit veřejnost o správnosti únorového převratu a zastrašit případné odpůrce.<sup>14</sup> Všichni, kteří se nové vládě postavili na odpor, byli trestáni.

Dominantní pozici KSČ upevnilo také přijetí nové ústavy v květnu 1948 a následné zmanipulované volby, ve kterých s jednotnou kandidátkou Národní fronty strana vyhrála.<sup>15</sup> V Československu vznikla diktatura, projevovaly se snahy o vymizení středního stavu. Veškeré kontakty s demokratickými zeměmi na západě byly přerušeny a Československo tak bylo odděleno od okolního světa. Pevnost a ustálenost systému byla založena především na obavách a nejistotě obyvatel.<sup>16</sup>

### 2.2.2 Církev v Československu po roce 1948

Rozpory mezi vysokými státními představiteli a církvemi se projevovaly již těsně po nástupu komunistů k moci v únoru 1948. Jejich původem byly představy „...o budování nové společnosti, v níž je postup k socialismu pevně spojen se zánikem náboženství“<sup>17</sup>. Nová vláda měla ve vztahu k církvím hlavní cíl, a to jejich celkové podřízení. Formálně sice byla církevním institucím přislíbena svoboda svědomí a náboženského vyznání, podmiňovala ji však budovatelská činnost a nevměšování se do politických záležitostí.<sup>18</sup> Strategie zaměřená proti církevní hierarchii byla zaznamenána v Návrhu církevního oddělení Ústředního akčního výboru Národní fronty. „Dokument obsahuje celou škálu taktických kroků, kterými mají být církve (především katolická) ovládnuty: využít existujících rozporů mezi hierarchií a nižším klérem (nahradit legální hierarchii umělým všekatolickým sdružením, které by ji ve vztahu k moci i věřícím zastupovalo); za pomoci nové mzdové politiky definované v novém zákoně připoutat duchovní ke státu; prostřednictvím přerušování kontaktu s Vatikánem

---

<sup>13</sup> Bednařík, Jirák, Köpplová, 2011, s. 219.

<sup>14</sup> Kaplan, Paleček, 2008, s. 20-21.

<sup>15</sup> Končelík, Večeřa, Orság, 2010, s. 132.

<sup>16</sup> Kaplan, Paleček, 2008, s. 37-38.

<sup>17</sup> Pernes, 2005, s. 147.

<sup>18</sup> Kaplan, 1993, s. 19.

*vytvořit národní katolickou církev odtrženou od Říma; začlenit řeckokatolickou církev do pravoslavné atd.*“<sup>19</sup>

Náboženství mělo ve společnosti významný vliv, proto dalším cílem církevní politiky bylo jeho oslabení a následná kontrola, s čímž ovšem nesouhlasili církevní představitelé. Závislost církve na státu byla později ukotvena také v zákoně – jednalo se o tzv. „církevní zákony“.<sup>20</sup> Napjatá situace vyústila v závažné spory mezi státem a církví mezi lety 1948 – 1956. Jejich hlavním motivem byla náboženská svoboda vyznání a úloha církve ve společnosti.<sup>21</sup>

Po neúspěšných jednáních státu a církve přistoupila vláda k masové perzekuci církve a církevních hodnostářů. Postupně byly zavřeny všechny církevní školy, byl zrušen téměř veškerý náboženský tisk, náboženské knihy cenzurovány, věřící se nemohli scházet mimo kostel.<sup>22</sup> Ve věznicích a před soudem skončilo v zinscenovaných politických procesech nejen velké množství duchovních, ale také studentů teologie či věřících občanů.<sup>23</sup> O přípravu kompromitujících materiálů proti církevním hodnostářům se měla postarat tzv. církevní šestka. Patřili do ní Alexej Čepička, Vladimír Clementis, Zdeněk Fierlinger, Jiří Hendrych, Václav Kopecký a Viliam Široký.<sup>24</sup>

---

<sup>19</sup> Balík, Hanuš, 2007, s. 16-17.

<sup>20</sup> Balík, Hanuš, 2007, s. 26.

<sup>21</sup> Kaplan, Paleček, 2008, s. 73.

<sup>22</sup> Balík, Hanuš, 2007, s. 22-23.

<sup>23</sup> Kaplan, Paleček, 2008, s. 74.

<sup>24</sup> Kalous, 2008, s. 21.

## 2.3 Média v Československu po roce 1948

K udržení nově nabyté moci bylo pro KSČ důležité nejen ovládnutí státního aparátu a bezpečnosti, ale také získání veřejného mínění na svou stranu. K tomu komunistům dopomohlo zabránění veškerých médií v zemi – tedy tisku, rozhlasu, filmu a později i televize. Právě média tvořila nezbytnou složku při propagaci pozdějších politických procesů.

### 2.3.1 Funkce médií po roce 1948

Akcční výbory Národní fronty, které vznikaly po únorovém převratu, iniciovaly vlastní revoluci také v mediální sféře. Byly ustaveny v Československé tiskové kanceláři, v Českém rozhlasu, ve Svazu českých novinářů i v jednotlivých vydavatelstvích. Žurnalisté, kteří se odmítali podvolit nové komunistické nadvládě, byli na základě zákona z roku 1947 postupně odstraňováni. Mezi vyloučené novináře patřili například Ferdinand Peroutka, Ivan Herben nebo Otto Gráf.<sup>25</sup>

*„Charakteristickým rysem byla snaha maximalizovat kontrolu KSČ nad průběhem mediální komunikace, a izolovat tak občany od „závadných informací“ a orientovat jejich názory žádoucím směrem.“*<sup>26</sup> Veškeré mediální obsahy byly od roku 1948 pod přísným vládním dohledem. Tisk musel plnit propagandistickou úlohu a řídit se socialistickými zásadami.<sup>27</sup> *„Charakter novinářské organizace se proklamativně změnil ze stavovského a zájmového na ideový, resp. „ideově výchovný“.*<sup>28</sup> Média sloužila výhradně k prezentování zájmů KSČ a také jí odpovídala za svou činnost.<sup>29</sup>

Od roku 1950 byla veškerá ustanovení ukotvena i po právní stránce. V prosinci vešel v platnost zákon č. 184/1950 Sb. O vydávání časopisů a o Svazu československých novinářů, který zakazoval soukromé podnikání v tisku, upravoval jeho poslání a určoval, kdo bude moci tisk vydávat.<sup>30</sup>

---

<sup>25</sup> Bednařík, Jirák, Köpplová, 2011, s. 251-252.

<sup>26</sup> Končelík, Večeřa, Orság, 2010, s. 137.

<sup>27</sup> Bednařík, Jirák, Köpplová, 2011, s. 253.

<sup>28</sup> Bednařík, Jirák, Köpplová, 2011, s. 253.

<sup>29</sup> Končelík, Večeřa, Orság, 2010, s. 137.

<sup>30</sup> Končelík, Večeřa, Orság, 2010, s. 142.

### 2.3.2 Kontrola a řízení médií

Aby média plnila funkci, která jim byla svěřena, vytvářela kladný postoj obyvatel státu k politice KSČ a zabraňovala šíření protichůdných názorů, byla nutná jejich důkladná kontrola. Tu by však bylo obtížné zajistit bez centralizace mediální produkce a jejího řízení jedním orgánem. Komunisté si centralizací zajistili ovládnutí médií v zemi a jejich následné podřízení se potřebám strany.<sup>31</sup> Všechna média byla po celou dobu komunistické nadvlády podrobována cenzuře. Nejprve se jednalo o cenzuru stranickou, později od roku 1953 o státně-stranickou.<sup>32</sup>

Média byla pod dozorem Ministerstva informací ve spolupráci s Kulturním a propagačním oddělením ÚV KSČ v čele s Gustavem Barešem.<sup>33</sup> Ke Kulturnímu a propagačnímu oddělení patřil také tiskový a vydavatelský odbor, jehož hlavní funkcí bylo vydávání závazných politických směrnic redakcím a hodnocení jejich činnosti. Obsah listu a jeho ideovou správnost kontrolovali jednotliví šéfredaktoři.<sup>34</sup>

Jelikož KSČ rozhodovala jak o existenci periodik, tak o personálním obsazení, museli se jednotliví novináři přizpůsobovat režimu a řídit se rozhodnutími aparátu KSČ, různými dokumenty strany nebo podklady Svazu novinářů, které regulovaly úlohu žurnalistiky. Kontrola nad médii v zemi ze strany KSČ ještě vzrostla v dubnu 1948, kdy vešel v platnost zákon č. 123/1948 Sb. O znárodnění polygrafických podniků. Tak získali komunisté veškerou moc i nad tiskárnami. V listopadu 1950 nastalo další zostření kontrol v redakcích. Do každé redakce jednotlivých deníků měli být zvoleni dva dohlížecí redaktoři, kteří zodpovídali za obsah všech vydání. Cílem bylo zabránit chybám a záměrné provokaci. V redakcích časopisů byl zvolen jeden kontrolor, který měl prověřit zaměstnance a propustit nespolehlivé.<sup>35</sup>

Na základě postupně se rozrůstajících seznamů nežádoucích periodik následovalo také rušení domácího tisku a omezování dovozu zahraničních periodik. V období od března do prosince ukončilo svou činnost zhruba 570 domácích celostátních či regionálních titulů. Většinou se jednalo o listy nekomunistických stran. Co se týče zahraničního tisku, nakonec byly v Československu zakázány téměř všechny zahraniční denní listy, politické či náboženské časopisy. Dovážet se směla pouze zahraniční komunistická periodika.<sup>36</sup>

---

<sup>31</sup> Bednařík, Jirák, Köpplová, 2011, s. 145.

<sup>32</sup> Kaplan, Tomášek, 1994, s. 12.

<sup>33</sup> Končelík, Večeřa, Orság, 2010, s. 138.

<sup>34</sup> Bednařík, Jirák, Köpplová, 2011, s. 256.

<sup>35</sup> Bednařík, Jirák, Köpplová, 2011, s. 254-257.

<sup>36</sup> Bednařík, Jirák, Köpplová, 2011, s. 145.

Významnou měrou přispěla k řízení médií také změna způsobu jejich financování – nově byla financována státním rozpočtem a nemusela si na sebe vydělávat sama. Mimoto byl tisk regulován přiděly papíru, a to od roku 1948 až do roku 1989. Nebylo výjimkou, že některé tituly vycházely z důvodu nedostatku papíru v nákladech, které nedosahovaly poptávky obyvatel. Vyústěním této situace bylo, že některá periodika musela snížit náklad, ukončit činnost či se případně sloučit s jiným periodikem.<sup>37</sup>

---

<sup>37</sup> Bednařík, Jirák, Köpplová, 2011, s. 259.



## 2.4 Politické procesy po roce 1948

Celé období komunistické nadvlády provázela snaha o udržení lidově demokratického zřízení všemi dostupnými prostředky. Jedním z nejsilnějších prostředků kontroly a ovládní veřejnosti byly politické procesy. Vykonstruované procesy využívali vysocí funkcionáři KSČ především k odstraňování skutečných či domnělých nepřátel republiky, prosazování komunistických idejí a k zastrahování možných odpůrců.<sup>38</sup>

### 2.4.1 Historie politických procesů

V Československu se objevily první snahy o zavádění politických procesů ještě před rokem 1948, tedy dříve, než se komunisté oficiálně dostali k moci. K nejdůležitějším pokusům tohoto období patřil proces s generálním tajemníkem Československé strany národně socialistické doc. Vladimírem Krajínou, proces s účastníky tzv. mostecké špionážní aféry a připravovaný proces s ministry, kteří v roce 1948 podali demisi. Žádný z těchto procesů však nebyl před rokem 1948 realizován.<sup>39</sup>

Nově nastolený režim se postupně setkával s odpůrci. Proto bylo nutné zajistit si poslušnost a podat výstrahu ostatním občanům. Začaly být trestány i činy, které v demokracii nebyly považovány za protizákonné. Pomocí médií a účasti veřejnosti na přelíčeních se jejich iniciátoři snažili vštěpovat obyvatelstvu odpor vůči nepřítelům režimu.<sup>40</sup> „Vytvoření atmosféry podezírání a strachu mělo vést k zastrahení většiny československé společnosti, k vyvolání vědomí bezmoci, pasivity a lhostejnosti k věcem veřejným.“<sup>41</sup> Na vzniku politických procesů se podílely tři instituce – vedení KSČ, Státní bezpečnost a soudy.<sup>42</sup>

Hlavní vlna vykonstruovaných procesů proběhla na přelomu 40. a 50. let. Nejdříve byli souzeni političtí odpůrci, nepřátelé režimu a církevní představitelé, později také vysocí komunističtí funkcionáři. Mezi nejznámější procesy s nekomunistickými činiteli patřily procesy s generálem Heliodorem Píkou nebo se skupinou doktorů Milady Horákové. V rámci snahy o odhalení nepřítele ve vlastních řadách stanul před soudem generální tajemník ÚV KSČ Rudolf Slánský.<sup>43</sup>

---

<sup>38</sup> Kaplan, 1999, s. 168.

<sup>39</sup> Kaplan, Paleček, 2008, s. 53-54.

<sup>40</sup> Kaplan, Paleček 2008, s. 38.

<sup>41</sup> Bláhová, Blažek, Kuklík, Šouša, 2013, s. 15.

<sup>42</sup> Kaplan, 1995, s. 58.

<sup>43</sup> Bednařík, Jirák, Köpplová, 2011, s. 248-249.

Přesný počet politických procesů není znám, jelikož není k dispozici přesná definice trestných činů, které se zde řadí. Minimálně se však jednalo o 257 864 osob. Toto číslo uvádí počet perzekuovaných osob, které byly později rehabilitovaných zákonem 119/1990 Sb. Nejsou zde však zahrnuty osoby odsouzené vojenskými soudy, řízení, při kterých bylo vyšetřováno možné porušení zákona či rehabilitace obětí podle zákona z jiného roku apod.<sup>44</sup>

Politické procesy v Československu lze rozdělit do dvou hlavních vln. První vlna probíhala mezi lety 1948 a 1954, tedy po státním převratu a v době zakládání režimu nového, druhá na počátku let sedmdesátých po sovětské invazi v srpnu roku 1968, tzv. období normalizace. První vlna se od druhé lišila krutějšími tresty, velkým množstvím nezákonných postupů a brutalitou fyzických postihů.<sup>45</sup> Důvodem byla snaha o odstranění politických odpůrců a touha po odplatě těm, kteří proti komunismu dříve protestovali.<sup>46</sup>

## 2.4.2 Církevní procesy

Jak již bylo řečeno, politické procesy zaměřené na církve úzce souvisely se snahami státu si církve podřídit. Perzekuce duchovních a věřících měly tyto státní záměry pomoci zrealizovat a zároveň zastrašit členy církví. Mezi hlavní cíle, které nová vláda sledovala, patřilo odstřížení církví od jejich center a oslabení vlivu náboženství ve společnosti. Ačkoli procesy zaměřené na církevní představitele a věřící byly propracované a podařilo se jimi rozbít organizační strukturu katolické církve, k vytvoření národní církve bez vazeb na Řím nedošlo.<sup>47</sup>

*„První ze strategií státu, jak vyřadit ze „hry“ biskupy, a tedy i Vatikán, se stalo ustavení „hnutí pokrokových katolíků“ – tzv. Katolické akce. Toto hnutí se mělo stát hlavním mluvčím církve a partnerem státu pro vyjednávání.“*<sup>48</sup> Hlavním cílem vzniklé organizace byl rozvrat církevní hierarchie. Svůj úkol však nesplnila, proto komunisté pro uskutečnění svého záměru zvolili jiný postup a Katolická akce byla v roce 1951 zrušena.<sup>49</sup>

Zatýkáni věřících začalo již na podzim roku 1948. V říjnu 1949 přišlo na návrh A. Čepičky nařízení k jejich většinovému propuštění. Rozsáhlá amnestie nesla název Akce M a měla jediný cíl – využít amnestované proti církevním hodnostářům. Duchovní, kteří

---

<sup>44</sup> Kaplan, Paleček, 2008, s. 38-39.

<sup>45</sup> Kaplan, Paleček, 2008, s. 40.

<sup>46</sup> Bláhová, Blažek, Kuklík, Šouša, 2013, s. 15.

<sup>47</sup> Kaplan, Paleček, 2008, s. 83.

<sup>48</sup> Balík, Hanuš, 2007, s. 23.

<sup>49</sup> Tamtéž

se dostali na svobodu, měli vydat prohlášení proti biskupům nebo alespoň se od nich distancovat.<sup>50</sup>

V dalších měsících propukla éra církevních monstrprocesů, při kterých docházelo k ovlivňování veřejnosti, k lživým výpovědím svědků či k přiznáním pod nátlakem.<sup>51</sup> První z nich byl namířen proti deseti představitelům „nejreakčnějších“ mužských řádů. Obžalovaní byli obviňováni z nejtěžších zločinů proti republice, ze spolupráce s gestapem, z přípravy spiknutí nebo ze špionáže pro Vatikán. Celý proces provázela masová kampaň zaměřená nejen proti obviněným, ale také proti mužským řádům všeobecně. Akce měla připravit obyvatelstvo na zákrok proti klášterům, tak zvanou Akci K, který se uskutečnil již devět dní po rozsudku. Dalšími oběťmi cílené nenávisti se stali biskupové. Komunisté chtěli tento proces proslavit jak doma, tak v zahraničí, proto mu byla věnována velká pozornost. Vzorem jim bylo soudní řízení s Miladou Horákovou.<sup>52</sup>

Kromě velkých monstrprocesů byly v únoru 1951 zkonstruovány menší, tzv. okrajové procesy. Před soudem stanuli ti, kdo měli být souzeni za finanční machinace, svědci z obou velkých procesů a osoby, které se už od roku 1949 nacházely ve vazbě. Obžalovaní byli odsouzeni k dlouholetým pobytům ve vězení.<sup>53</sup>

Období církevních procesů trvalo až do roku 1964.<sup>54</sup> Jejich přesný počet není možné určit, protože ve statistikách nebyly církevní procesy od ostatních procesů nijak odděleny. Mnoho trestů ani nevynášely soudy, ale národní výbory ve správním řízení. Nejasný je také počet obětí.<sup>55</sup>

---

<sup>50</sup> Kaplan, Paleček, 2008, s. 74-75.

<sup>51</sup> Pernes, 2005, s. 153.

<sup>52</sup> Kaplan, Paleček, 2008, s. 76-79.

<sup>53</sup> Kaplan, Paleček, 2008, s. 80-81.

<sup>54</sup> Pernes, 2005, s. 156.

<sup>55</sup> Kaplan, Paleček, 2008, s. 74.

## 2.5 Josef Toufar a Číhošťský zázrak

### 2.5.1 Životopis Josefa Toufara

Josef Toufar se narodil 14. července 1902 Josefu Toufarovi staršímu a Marii rozené Mokré v obci Arnolec nedaleko Polné. Následující den byl pokřtěn v kostele v sousední obci Zhoř jako Josef Jindřich. Měl celkem pět sourozenců.<sup>56</sup> Své dětství prožil v domě v centru obce, ve kterém se nacházel také hostinec, který měla jeho rodina na starost.

Josef Toufar ukončil obecnou školu v roce 1916 ve svých 14 letech. Vzhledem k tomu, že právě probíhala válka, nebylo možné pokračovat ve studiu. Ve dvaceti letech proto nastoupil na základní vojenskou službu v Brně, kterou úspěšně absolvoval.<sup>57</sup>

Po smrti otce nastoupil Josef na dvouletý zimní kurz v Odborné hospodářské škole v Polné. Ačkoli první ročník ukončil se samými výbornými, do druhého již nepokračoval. V šestadvaceti letech započal studia na gymnáziu v dnešním Havlíčkově Brodě, aby po složení maturitní zkoušky mohl nastoupit na kněžský seminář, což se mu také podařilo.<sup>58</sup>

Kněžský seminář v Hradci Králové úspěšně dokončil koncem června roku 1940. Jeho prvním působištěm se stala farnost města Zahrádka u Humpolce. Josef Toufar se snažil pomáhat jak žákům, tak lidem všeobecně, proto byl velice váženou a respektovanou osobností.<sup>59</sup>

Právě Toufarova autorita překážela komunistickým funkcionářům po převratu v roce 1948. Po hradeckém biskupu Píchovi požadovali Toufarovo přeložení do jiné farnosti, s čímž ale nesouhlasili jak věřící náležící k Toufarově farnosti, tak široká veřejnost. Svůj odpor vyjádřili peticí proti přeložení Tofara, kterou podepsalo celkem tři tisíce lidí.<sup>60</sup> Nátlaku nakonec podlehnul sám Toufar a požádal o přeložení do farnosti Číhošť, kam odešel v dubnu 1948.<sup>61</sup>

V novém působišti, které čítalo okolo 1200 katolíků, se kněz začal ihned angažovat ve veřejných záležitostech.<sup>62</sup> O blaho farnosti a farníků se Josef Toufar staral až do třetí adventní neděle v roce 1948, kdy se stala událost, která změnila celý jeho život – při kázání se několikrát pohnul křížek na oltáři. Tento jev byl nazván jako Číhošťský zázrak.

---

<sup>56</sup> Kalous, 2008, s. 43.

<sup>57</sup> Doležal, 2012, s. 19-26.

<sup>58</sup> Drašner, 2002, s. 17.

<sup>59</sup> Drašner, 2002, s. 22-25.

<sup>60</sup> Doležal, 2012, s. 96-97.

<sup>61</sup> Doležal, 2012, s. 102.

<sup>62</sup> Drašner, 2002, s. 35.

## 2.5.2 Číhošťský zázrak

Číhošťský zázrak se udál 11. prosince 1949, tedy na třetí adventní neděli, ve vesnici Číhošť nedaleko Ledče nad Sázavou. Při vysluhování mše místním duchovním správcem Josefem Toufarem se na hlavním oltáři při slovech: „Zde ve svatostánku je náš Spasitel, kterého mnozí neznají,“ vychýlil křížek.<sup>63</sup> Sám kněz si úkazu vůbec nevšiml, dozvěděl se o něm až následující den od věřících, kteří byli přítomni. Naklonění kříže spatřilo devatenáct svědků, kteří shodně vypovídali, že se křížek pohnul třikrát doleva a třikrát doprava.<sup>64</sup> Pohyby se údajně opakovaly ještě 25. prosince 1949 a 8. ledna 1950.<sup>65</sup>

Toufar celou situaci prodiskutoval s opatem želivského kláštera Vítem Tajovským a tajemníkem pražské internunciatury Ottaviem de Livou, kteří ho upozornili na možnost zneužití události proti církvi a vyzvali ho k opatrnosti. De Liva ze strachu dokonce poradil Toufarovi, aby křížek připevnil k podkladu.<sup>66</sup> Zároveň se farář Toufar snažil uklidnit místní věřící, jelikož většina svědků si pohyby křížku vykládala jako signál přicházejícího neštěstí. Nevysvětlitelný jev se mu ale nepodařilo utajit a z číhošťského kostela se stalo poutní místo.

Jak farář předpokládal, komunistům se události kolem číhošťského kostela nezamlouvaly, proto již 9. ledna 1950 farnost navštívil strážmistr SNB Antonín Goldbricht, který měl údajný zázrak prošetřit. Byl si prohlédnout kříž, vyslechnul několik svědků a došel k závěru, že kněz neměl možnost pohnutí kříže jakkoliv ovlivnit.<sup>67</sup>

Koncem ledna byli do číhošťské farnosti vysláni pracovníci Státní bezpečnosti, kteří měli za úkol přivést faráře Toufara. Aby ho vylákali z budovy, vydávali se za pracovníky zahraniční tiskové agentury a tvrdili, že si přijeli prohlédnout kostel. Když Toufar vyšel z budovy, násilím ho vtáhli do automobilu a odvezli do Valdic u Jičína k výslechu.<sup>68</sup>

Pod vedením vyšetřovatele Ladislava Máchy se snažili členové StB pomocí krutých výslechů dostat z Toufara doznání, že s křížem manipuloval on. To se jim však stále nedařilo, proto začali faráře mučit ještě krutěji. O Toufarovo přiznání se na popud Gottwalda snažili především A. Čepička a velitel Státní bezpečnosti Oswald Závodský. Právě prezident Gottwald měl v úmyslu na plánované schůzi ÚV KSČ seznámit zúčastněné s výsledkem procesu, proto na Toufarovo přiznání tlačil.<sup>69</sup>

---

<sup>63</sup> Balík, Hanuš, 2007, s. 35.

<sup>64</sup> Kalous, 2008, s. 48-49.

<sup>65</sup> Drašner, 2002, s. 47-50.

<sup>66</sup> Kalous, 2008, s. 50.

<sup>67</sup> Drašner, 2002, s. 46.

<sup>68</sup> Drašner, 2002, s. 54-55.

<sup>69</sup> Kalous, 2008, s. 52.

Teprve 22. února získali vyšetřovatelé podpis Toufara. Není jasné, zda Toufar věděl, co podepisuje.<sup>70</sup> V textu se farář přiznává k manipulaci s křížem i ke zneužívání malých chlapců.<sup>71</sup> Znalecká expertiza dokázala, že autorem posledních výpovědí byla jiná osoba než ta, která sepsala protokoly předcházející. Lišily se jak formulacemi, tak stylisticky.<sup>72</sup> Dodnes není známo, jednalo-li se o nevysvětlitelný jev či záměrnou provokaci.<sup>73</sup>

Hned následující den po Toufarově doznání chtěli komunisté situace využít a natočit rekonstrukci celého případu k propagandistickým účelům. Proto odvezli Toufara zpět do číhošťské farnosti, kde mělo natáčení probíhat. Farářův stav byl však natolik vážný, že při filmování zkolaboval a musel být odvezen do nemocnice. Natáčení bylo přerušeno, pokračovalo se až po Toufarově smrti, kdy ho v jeho roli nahradil prokurátor dr. Čížek. Výsledný film nesl název „Běda tomu, skrze něhož přichází pohoršení“ a jeho hlavním cílem bylo ukázat spiknutí katolické církve proti státu a následné odhalení.<sup>74</sup> Jelikož se ale natáčení nezdařilo a film byl málo přesvědčivý, byl později stažen z kin. Zachovaly se pouze tři tajné kopie.<sup>75</sup>

Toufarův zdravotní stav se nezlepšil ani po okamžité operaci. Číhošťský duchovní umírá 25. února 1950 na zánět pobřišnice v důsledku mučení. Veškerý lékařský personál, který o Toufara pečoval, musel podepsat prohlášení o zachování mlčenlivosti. Po farářově smrti byla za asistence StB provedena pitva těla. MUDr. František Hájek, který pitvu prováděl, byl donucen pozměnit lékařskou zprávu a vymazat z ní pasáže, které popisují rozsáhlá zranění v důsledku mučení. Podle oficiální zprávy zemřel Josef Toufar na následky prasknutí žaludečního vředu. Pohřben byl pod falešným jménem Coufar v hromadném hrobě v Ďáblicích. Příbuzní se o Toufarově osudu dozvěděli až roku 1953.<sup>76</sup>

---

<sup>70</sup> Doležal, 2015, s. 340.

<sup>71</sup> Doležal, 2012, s. 188.

<sup>72</sup> Kalous, 2008, s. 54.

<sup>73</sup> Balík, Hanuš, 2007, s. 35.

<sup>74</sup> Kalous, 2008, s. 56-57.

<sup>75</sup> Kalous, 2008, s. 94.

<sup>76</sup> Kalous, 2008, s. 57-58.

## 3 Praktická část

### 3.1 Analýza vybraných periodik

V této části práce budu analyzovat vybrané texty jednotlivých periodik. Komparaci podrobuji všechny nalezené zprávy týkající se Číhošťského zázraku a politického procesu s farářem Josefem Toufarem. Abych podala co nejucelenější obraz o informování veřejnosti o uvedeném tématu, nerozlišuji mezi zpravodajskými a publicistickými texty a nezaměřuji se ani na určité žánry. Ty však uvádím v charakteristice jednotlivých textů. Jedná-li se o kombinaci více žánrů nebo není-li žánr zřejmý, neuvádím jej. Mnoho textů napříč periodiky má rysy rozšířené zprávy, jsou však značně manipulativní a persvazivní, proto je jako zprávy neuvádím.

#### 3.1.1 Rudé právo

Deník Rudé právo byl ústředním periodikem Komunistické strany Československa. Nejprve vycházel, stejně jako další komunistický tisk, v tiskárně Grafia, od roku 1927 pak v Lidovém domě v Karlíně. Texty Rudého práva byly ideologicky laděné, převažovala stranická propaganda. Ve dvacátých letech patřil k nevlivnějším lidem Komunistické strany i jejího tisku Bohumír Šmeral.<sup>77</sup>

Za 2. světové války bylo Rudé právo oficiálně zakázáno, proto vycházelo ilegálně v podzemí. Na nějaký čas byl tento deník nahrazen titulem Předvoj, který vydávala tatáž organizace komunistické mládeže. Obnoveno bylo na podzim roku 1944 a ještě téměř rok vycházelo ilegálně, přesněji do 1. května 1945.<sup>78</sup> V roce 1948, po sloučení ČSSD a KSČ, se spojily také deníky Právo lidu a Rudé právo.<sup>79</sup>

Rudé právo zaniklo až v devadesátých letech, kdy se spontánní privatizací změnilo v nezávislý deník s novým názvem. Nejprve došlo ke zmenšení slova „Rudé“ v logu, v roce 1995 bylo úplně vypuštěno a titul přejmenován na Právo.<sup>80</sup>

---

<sup>77</sup>Končelík, Večeřa, Orság, 2010, s. 51.

<sup>78</sup>Končelík, Večeřa, Orság, 2010, s. 103.

<sup>79</sup>Končelík, Večeřa, Orság, 2010, s. 145.

<sup>80</sup>Končelík, Večeřa, Orság, 2010, s. 258.

### **Středa 1. února 1950, číslo 27**

První článek týkající se Čihošťského zázraku vychází v Rudém právu 1. února 1950 na třetí straně. Jedná se o poznámku, která je zařazena do rubriky Ohlas dne a nese název „Organisované zázraky“. Autorem rubriky je Vojtěch Dolejší.

V úvodu zprávy je ze zázraků, které se udály dříve, obviněna reakce. Následně autor popisuje zázrak v Čihošti a uvádí, že občané shledávají pohyb kříže jako znamení toho, že se Bůh na současnou situaci nemůže dívat. Na konci se nachází upozornění na možnost opakování zázraků.

### **Neděle 5. března 1950, číslo 55**

O více než měsíc později vychází na sedmé straně listu poznámka s názvem „Proč jej Vatikán neexkomunikoval?“ Nachází se v rubrice Ohlas dne autora Vojtěcha Dolejšího.

Text se zaměřuje na konferenci ministra Čepičky s novináři. Ve své promluvě ministr odsoudil zneužívání zázraků, zmínil negativní postoj katolíků vůči Toufarovi a zabýval se také tím, proč Toufar nebyl za svůj čin exkomunikován.

### **Úterý 7. března 1950, číslo 56**

Další článek vychází o dva dny později. Jedná se o hlavní text třetí strany, který zaujímá tři sloupce a nese název „Jak se udál čihošťský „zázrak““. Součástí textu jsou také dvě fotografie – jedna z nich znázorňuje údajný mechanismus k pohybu kříže, druhá ukazuje farářovu ruku na kazatelně, která tahá za drátek, čímž pohybuje křížem. Autor článku není uveden.

Celý text ostře kritizuje Vatikán a viní jej z inscenace zázraku. Patrné je to například v této pasáži: „*Skutečnosti, které vyšly najevo při šetření o t. zv. zázraku v Čihošti jsou novým svědectvím o tom, že hierarchie jedná podle nepřátelských pokynů Vatikánu, který stojí plně ve službách angloamerických válečných štváčů.*“<sup>81</sup>

Dále text přináší zprávy o projevu ministra vnitra Noska, který varuje, stejně jako prezident Gottwald ve svém projevu, před snahami církve rozvrátit lidově demokratickou republiku. Zmiňuje se také o podobných snahách církví v dalších zemích. Zároveň se snaží obhajovat vládní politiku a hovoří o tom, že v Československu je vláda tolerantní vůči všem náboženstvím a nikdo za svou víru nebude stíhán. Trestáni jsou údajně jen ti, kteří neplní své

---

<sup>81</sup> Rudé právo, roč. 1950, č. 56, s. 3.



kněžské povinnosti a věnují se protistátní činnosti. Na podporu tohoto tvrzení jsou uvedeny počty amnestovaných kněží i věřících.

V další části článku se autor zabývá údajným vytvořením zázraku. Popisuje přiznání Toufara k protistátní činnosti a také k přípravě zázraku na popud církevních hodnostářů. Uvedeno je i přiznání Toufara, kde vysvětluje přípravu mechanismu na pohyb křížku a samotné provedení zázraku. Na konci zprávy je zmíněna návštěva opata Tajovského a představitele pražské internunciatury Ottavia De Livy v Číhošti. De Liva měl údajně Toufarovi sdělit, ať neprozrazuje jeho návštěvu, aby nepadlo podezření, že Vatikán v tom má prsty.

### **Čtvrtek 9. března 1950, číslo 58**

Dále se o Číhošťském zázraku zmiňuje Rudé právo o dva dny později ve čtvrtek 9. března. Článek s názvem „Vatikánský „zázrak“ v Číhošti“ vychází na třetí straně. Text je publikován bez fotografií a zaujímá tři sloupce.

V úvodu je popisována osobnost Ottavia De Livy, který před Číhošťským zázrakem *„objížděl katolické biskupy a dával jim instrukce Vatikánu, které vycházejí ze střediska válečného štvání imperialistů na Wall Streetu“*<sup>82</sup>. Zároveň měl vymáhat poslušnost na kněžích při údajných politických provokacích Vatikánu.

V další pasáži se uvádí, že *„číhošťský farář přiznal, že měl předstírat před číhošťskými občany, že o ničem neví“*<sup>83</sup>. Popsána je také návštěva opata Tajovského, který uvedl, že se bude situace nejspíš opakovat. V textu je tento výrok vyložen jako pokyn Toufarovi k opakování zázraku a tudíž důkaz toho, že byl Tajovský do zázraku zapojen.

Na konci textu se nachází další citace Toufara, ve které popisuje průběh návštěvy Ottavia De Livy na číhošťské farnosti a události po pohybu kříže. Uvedeni jsou také ti, kteří údajně spolupracovali na zázraku. V úplném závěru je opět označován Vatikán za iniciátora zázraku a rozvraceče republiky.

Na téže straně je také otištěn komentář Vojtěcha Dolejšího *„Nebylo to bez příčiny“*. Nachází se v rubrice Ohlas dne a zaměřuje se na to, jak kapitalistický tisk informoval o Číhošťském zázraku. New York Times měl uvést, že zázrak není bez příčiny, že se lidé modlili a přáli si jej. Dolejší ale tvrdí, že Toufar křížem na popud Vatikánu manipuloval.

---

<sup>82</sup> Rudé právo, roč. 1950, č. 58, s. 3.

<sup>83</sup> Tamtéž

### **Pátek 10. března 1950, číslo 59**

Text s názvem „Běda tomu, skrze něhož přichází pohoršení“ vychází hned následující den na první straně listu, přesněji v její spodní části na pravé straně. Jeho autorem je Karel Vaněk, domicil není uveden.

Článek pojednává o stejnojmenném filmu, který byl natočen podle událostí v Číhošti. Především se zaměřuje na situace, které lze ve filmu zhlédnout, a popisuje Toufara jako podvodníka, který oklamal věřící.

### **Neděle 12. března 1950, číslo 61**

Mediální kampaň zaměřená na Číhošťský zázrak pokračuje 12. března téhož roku. Na sedmé straně, a to na její pravé straně v horní části listu, vychází třísloupcový publicistický text s názvem „Pravá tvář představitele papežské internunciatury“.

Text přináší informace, které uvedl Gottwald ve svém projevu na zasedání ÚV KSČ. V článku je poukázáno na údajné strůjce zázraku – faráře Toufara, biskupa Píchu, představitele papežské internunciatury Ottavia de Livu a továrníky bratry Prokúpkovy.

Dále je zmíněno, že Číhošťský zázrak nebyl jediný svého druhu. Gottwald uvedl, že „...*vysoký katolický klerus organisuje šeptandu o zjevení se Panny Marie, která prý stála na tanku, mávala americkou vlajkou a byla obklopena americkým vojskem*“<sup>84</sup>.

Celá zpráva popisuje, jak se vysocí církevní představitelé snaží rozvrátit lidově demokratickou republiku, poštvat proti ní duchovní a uvádí příklady údajných provokačních akcí. Gottwald také sdělil, že církev měla v plánu zorganizovat vraždu Toufara a svést to na komunistické představitele.

V závěru textu je popisován nástup Ottavia De Livy do služby a jeho následná činnost. Je vykreslen jako někdo, kdo šíří příkazy Vatikánu, rozvrací republiku a je zodpovědný za vytváření zázraků.

### **Pátek 17. března 1950, číslo 65**

Další text je publikován o pět dní později. Na třetí straně v rubrice Ohlas dne vychází krátká poznámka s názvem „Dva kněží“. Nachází se ve spodní straně listu v jeho polovině. Autorem celé rubriky je Vojtěch Dolejší.

---

<sup>84</sup> Rudé právo, roč. 1950, č. 61, s. 7.

V článku jsou srovnáváni dva kněží – farář Toufar, údajný iniciátor zázraku, a farář Michal Horváth, který na Slovensku dal podnět k založení JZD, aby zlepšil situaci malým zemědělcům, kteří „nemohli využít strojů a zbytečně plýtvali pracovní silou“<sup>85</sup>.

V závěru je položena otázka, ke kterému z kněží se přikloní věřící. Poté následuje odpověď: „*Farář Toufar to nebude.*“<sup>86</sup>

### **Sobota 18. března 1950, číslo 66**

Komentář s názvem „Vývoz „zázraků““ je otištěn hned následující den na páté straně. Text zaujímá tři sloupce ve spodní části listu na levé straně a jeho autorem je Václav Slavík. Domicil není uveden.

Celá zpráva se nese v protiamerickém duchu. Především je zaměřena na „vývoz zázraků“, který má na svědomí USA spolu s Vatikánem. V textu jsou vyjmenovány některé z těch, které se údajně udály v různých zemích.

Na konci článku je zmíněn Číhošťský zázrak. Jako jeho iniciátoři jsou opět označeni farář Toufar a Ottavio De Liva, následně však zpráva uvádí, že De Liva již odjel.

V úplném závěru je vytváření zázraků přirovnáno k Hitlerovým zázračným zbraním. Údajně je také, stejně jako Američané zázraky, využíval v nouzi.

### **Úterý 21. března 1950, číslo 68**

Další text, opět poznámka, je uveden v rubrice Ohlas dne autora Vojtěcha Dolejšího dne 21. března 1950. Nazývá se „Nejde o náboženství“ a nachází se na páté straně ve spodní části listu na pravé straně.

V textu jsou srovnáváni dva kněží – Josef Toufar a děkan Ján Dechet, který byl exkomunikován z církve, jelikož byl po smrti biskupa jmenován administrátorem banksobystrické diecéze státem a ne církví, tedy přijal „...*církevní úřad ze světských rukou*“<sup>87</sup>.

Na tomto příkladu se snaží autor dokázat, že Vatikánu nejde o náboženství, ale o poškození republiky a vysvětluje to tím, že kdyby šlo pouze o náboženství, měl by být exkomunikován právě Toufar a ne Dechet.

---

<sup>85</sup> Rudé právo, roč. 1950, č. 65, s. 3.

<sup>86</sup> Tamtéž

<sup>87</sup> Rudé právo, roč. 1950, č. 68, s. 5.

### **Středa 22. března 1950, číslo 69**

V téže rubrice, tedy Ohlas dne, vychází text zaměřený na případ v Číhošti i následující den. Opět se jedná o poznámku nacházející se na páté straně v pravém dolním rohu. Nazývá se „Rady Msgre De Livy“. Autor je také stejný – Vojtěch Dolejší.

V textu je uvedeno, že člen papežské internunciatury Ottavio De Liva musí opustit zemi, „...protože zasahoval do našich vnitřních poměrů a instruoval vysokou církevní hierarchii v její protistátní činnosti“<sup>88</sup>.

Popsány jsou také okolnosti návštěvy Tajovského po Číhošťském zázraku a zmíněna rada De Livy, ať farář kříž připevní. V článku je jeho rada vyložena jako doporučení Toufarovi, aby zahladil stopy.

### **Středa 29. března 1950, číslo 75**

Ve středu 29. března je na třetí straně listu publikována krátká zpráva s názvem „Pracující lid odsuzuje podvod v Číhošti“. Článek pochází z agenturního zpravodajství ČTK a shrnuje nesouhlasné reakce zaměstnanců různých firem na Číhošťský zázrak.

### **Sobota 1. dubna 1950, číslo 78**

Krátký text s názvem „Kdo stál za Číhošťským zázrakem“ vychází na páté straně v rubrice Ohlas dne v sobotu 1. dubna. Jeho autorem je Vojtěch Dolejší.

Článek se zaměřuje na obžalované opaty Machalku a Tajovského, kteří se údajně „shodli na tom, že je třeba „nějakého zázraku““<sup>89</sup>. Autor dále odsuzuje Číhošťský zázrak jako urážku a zneužití náboženství. Také se v textu zmiňuje o tom, že přímý autor zázraku není obžalován. O Toufarově smrti však neinformuje.

### **Neděle 2. dubna 1950, číslo 79**

Také následující den vychází na sedmé straně v rubrice Ohlas dne poznámka zaměřující se na Číhošťský zázrak. Nese název „Předpověděli „zázrak““ a jejím autorem je opět Vojtěch Dolejší.

Text se znovu vrací k procesu s řádovými kněžími a pojednává o dřívějších rozhovorech Tajovského o zázraku. S opatem Jarolínkem měl hovořit o zjeveních v Portugalsku a Belgii a o očekávaném zázraku u nás, s Machalkou údajně probíral budoucí

---

<sup>88</sup> Rudé právo, roč. 1950, č. 69, s. 5.

<sup>89</sup> Rudé právo, roč. 1950, č. 78, s. 5.

zázrak s křížem již v říjnu roku 1949. Dále jsou zmíněny jeho snahy o kanonizaci zázraku. Na konci textu je za strůjce jevu označen Vatikán.

### **Středa 5. dubna 1950, číslo 81**

Další texty vztahující se k Číhošťskému zázraku vycházejí ve středu 5. dubna na čtvrté straně. Jsou součástí série textů s názvem „Agenti Vatikánu usvědčeni z nejtěžších zločinů proti republice a jejímu lidu“ a podnázvem „Před rozsudkem nad desetičlennou skupinou velezrádců a vyzvědačů“, které souvisí s procesem proti deseti řádovým kněžím. V obou případech se jedná o soudničky<sup>90</sup>.

První zpráva navazující na Číhošťské události nese název „Číhošťským podvodem chtěli korunovat rozvratné dílo“ a pojednává o výpovědi některých obžalovaných kněží o Číhošti. Zaznamenána je výpověď opata Tajovského, který údajně nevěděl, co je nutné pro kanonizaci zázraků, a tudíž žádostí o vyfotografování nahnutého kříže a příjezdem na místo s lékařem nic nesledoval. Dále přiznal, že usiloval o místo v komisi pro prošetření zázraku. Zmíněn je také rozhovor Tajovského a Machalky z října 1949 o tom, že se má stát zázrak. Poté Tajovský uznává, že se jednalo o podvod. Svědek Trtík, číhošťský rolník, sdělil, že se o prvním pohybu kříže dozvěděl od Toufara a druhý spatřil na vlastní oči. Další svědkové potvrdili činnost Tajovského na případu. Pelhřimovský farář Žitný dále dodává, že se v obci také hovořilo o plamenech vycházejících z podlahy číhošťského kostela. Toto zjevení si měl údajně Toufar vymyslet. Na konci článku je zmíněno ohýbání kříže ve dřevě, které si měl zase vymyslet opat Tajovský.

Druhý, kratší, text se jmenuje „Film o Číhošti a novoříšském klášteře v soudní síni“ a je pokračováním předchozí reportáže ze soudní síně. Autor se v něm zaměřuje na vyjádření opatů po promítnutí filmů o Číhošťském zázraku a o zbraních a cennostech ukrytých v kláštěrech. Opat Tajovský a kazatel Braitel tvrdili, že zázrak v Číhošti byl podvod, jezuita Šilhan zase že se o zázraku dozvěděl v polovině ledna, tedy dříve, než vypověděl. Také Mastilák se měl o Číhošti dozvědět v dopise spolubratra a ne z novin, jak uvedl.

Ve stejném čísle na páté straně v rubrice Ohlas dne je publikována poznámka „V Číhošti to byl podvod“ autora Vojtěcha Dolejšího. Jsou v ní shrnuta prohlášení obžalovaných opatů vztahující se k zázraku. V závěru autor opět připomíná, že se zázrak stal ne z vůle Boží, ale z vůle Vatikánu.

---

<sup>90</sup> Jílek, 2009, s. 103.

## **Neděle 9. dubna 1950, číslo 85**

Poslední text, zaměřující se na zázrak v Číhošti, vychází v Rudém právu 9. dubna 1950. Jedná se o soudničku<sup>91</sup>, která nese název „Tvář nepřátel lidu“ a nachází se ve spodní části třetí strany listu. Jejím autorem je Stanislav Oborský a domicil není uveden.

V úvodu textu je popsán proces s knězem Mastilákem, u kterého byl nalezen překlad článku z amerického časopisu, který údajně očerňoval Sovětský svaz. Dále se zpráva věnuje provinciálovi jezuitského řádu Františku Šilhanovi, který je přirovnáván k postavě Koniáše z 18. století, který ničil knihy, zbavoval se nepřátel a bojoval proti pokroku. Je obviňován z hromadění církevního majetku a z vykořisťování rolníků pod záminkou boje proti náboženské nesvobodě.

K událostem souvisejícím s Číhošťským zázrakem se zpráva dostává až na konci. O faráři Toufarovi se autor nezmiňuje. Uvedeno je, že zázraky se dějí vždy, když je feudalismus nebo kapitalismus v krizi, a může za ně Vatikán v čele s papežem. V článku jsou hlavy katolické církve označeny za „obchodníky s náboženstvím“.

Popsána je také atmosféra při procesu s opatem Tajovským a knězem Machalkem. Text uzavírá příkaz ke zvýšení revoluční bdělosti.

### **3.1.2 Lidová demokracie**

Československá strana lidová měla od roku 1922 své ústřední periodikum s názvem Lidové listy, které vycházelo v Československé akciové tiskárně. Pro deník byla typická konzervativnost, hlavně co se týče kulturní stránky. Jeho politickou orientovanost ovlivňovaly osobnosti šéfredaktorů, ke kterým patřili František Světlík, Bohumil Stašek či Jan Scheinost.<sup>92</sup>

Lidové listy byly později přejmenovány na Lidovou demokracii.<sup>93</sup> Po převratu v roce 1948 stál v jejím čele šéfredaktor Rostislav Patera.<sup>94</sup> Lidová demokracie vycházela až do roku 1994, kdy se sloučila s titulem Lidové noviny a jako samostatné periodikum zanikla.<sup>95</sup>

---

<sup>91</sup> Jílek, 2009, s. 103.

<sup>92</sup> Končelík, Večeřa, Orság, 2010, s. 47.

<sup>93</sup> Končelík, Večeřa, Orság, 2010, s. 116.

<sup>94</sup> Končelík, Večeřa, Orság, 2010, s. 146.

<sup>95</sup> Končelík, Večeřa, Orság, 2010, s. 259.

## **Čtvrtek 2. března 1950, číslo 52**

První zmínka o Číhošťském zázraku se v deníku Lidová demokracie vyskytuje 2. března na páté straně. Okolnosti této události však nejsou zaznamenány v samostatném textu, nýbrž jsou součástí projevu prezidenta Klementa Gottwalda.

Část textu, která pojednává o událostech v Číhošti, je označena jako „Příklady rozvratné práce“. Nejprve autor popisuje, jak se zázrak uskutečnil, poté jej vysvětluje (pomocí hřebíčků a struny křížem údajně pohyboval kněz z kazatelny) a obviňuje faráře Toufara z jeho přípravy. Dále je v textu zmíněno, že církev plánovala kněze zavraždit, ale chtěla svalit vinu na novou vládu.

Následující část textu poukazuje na jiný příklad údajné rozvratné činnosti. Jedná se o případ z Bánské Bystrice na Slovensku. Po smrti biskupa byl jeho zástupce zvolen státem a ne církví, proto ho církev vyloučila ze svých řad.

Na konci odstavce se autor věnuje církevním hodnostářům. Uvádí, že se „*biskupský sbor svým dosavadním postojem do značné míry zdiskreditoval v očích vlastního duchovenstva*“<sup>96</sup>. Údajně je to „*politika, která je součástí třídní fronty nepřítele*“<sup>97</sup>.

## **Sobota 4. března 1950, číslo 54**

Další text zaměřující se na číhošťské události je publikován o dva dny později na první straně listu pod názvem „Věřící lid na straně státu“.

Ve zprávě je opět zmíněn projev prezidenta Gottwalda na zasedání ÚV KSČ a jeho výroky týkající se náboženské otázky. Především autor poukazuje na náboženskou svobodu ve státě a kladný postoj věřících k lidově demokratické republice.

Dále je zaznamenáno prezidentovo vyjádření k Číhošťskému zázraku. Farář údajně zneužil křesťanský symbol k politickému ovlivnění věřících, čímž vzbudil pohoršení mezi katolíky. V textu je také zmíněno, že ze strany lidově demokratické republiky nedošlo nikdy k zesměšnění křesťanských symbolů.

V následující části zprávy je uvedena pasáž projevu zaměřující se na církevní hierarchii. Prezident v ní tvrdí, že na vysokých místech jsou ti, kteří nesouhlasí s lidově demokratickou republikou. Podle Gottwalda se jedná o lidi, kteří se nikdy o katolickou církev více nezajímali a nyní se o její osud strachují. Práví křesťané se údajně nestrachují, protože ví, že stát poskytuje náboženskou svobodu.

---

<sup>96</sup> Lidová demokracie, roč. 1950, č. 52, s. 5.

<sup>97</sup> Tamtéž

## Úterý 7. března 1950, číslo 56

V úterý 7. března vychází na druhé straně listu článek s názvem „Politické zákulisí číhošťského případu“ a podnázvem „Záměrnost neodpovědného jednání faráře Josefa Toufara prokázána“.

Zpráva pojednává o tiskové konferenci, která se uskutečnila z důvodu objasnění Číhošťského zázraku. Vystoupil na ní ministr vnitra V. Nosek.

Ve svém vyjádření uvádí, že zázrak je další provokací Vatikánu, který se snaží rozvrátit lidově demokratickou republiku různými prostředky. Vatikán chce údajně státu zabránit ve zničení náboženství a církve. Tomuto tvrzení Nosek oponuje. Údajně je lživé, jelikož stát církve a náboženství podle zákona toleruje a za výkon náboženského obřadu nebyl stíhán jediný kněz. Stejně jako v Rudém právu je uvedeno, že trestání měli být ti, kteří odmítali plnit náboženské úkony.

Číhošťský zázrak údajně zneužil také americký rozhlas, ve kterém zaznělo, že 5. července 1950 začne válka a že „nad Československem se snesou americká letadla, jež vyšlou tajné paprsky, po nichž občané upadnou do spánku, načež budou nekrvavě „osvobozeni““<sup>98</sup>.

V posledním odstavci textu je publikováno vyjádření zástupce státní bezpečnosti, který popisuje číhošťské události. Objasněn je také mechanismus na pohyb křížku a jeho maskování – umělými květy na oltáři a knihami na zábradlí kazatelny.

## Středa 8. března 1950, číslo 57

Mediální kampaň proti faráři Toufarovi pokračuje následující den. Na první a na druhé straně listu je publikována rozšířená zpráva s názvem „Další skutečnosti o událostech v Číhošti“ a podnázvem „Státní bezpečnost odhaluje politické zákulisí podvodného zázraku“. Tato zpráva je hlavním textem listu. Její součástí jsou i tři fotografie. Na první z nich je zachycen kříž s pohybovým mechanismem, na druhé vychýlení kříže a na třetí knihy, které maskují farářovo potahování za drátek na kazatelně.

Uvedena jsou doznání Toufara, který se měl „*myšlenkou protistátní činnosti...zabývat již před dvěma lety, k čemuž byl utvrzen pastýřskými listy*“<sup>99</sup>. Ve výpovědi stálo, že jeho cílem bylo prohlášení malé obce Číhošť poutním místem pomocí fingovaného zázraku. Mechanismus měl sestrojít 8. prosince, vyzkoušet v sobotu 10. prosince a použít následující den při kázání. V protokolu je dále uvedeno farářovo sdělení, že věřící nemohli zpozorovat

<sup>98</sup> Lidová demokracie, roč. 1950, č. 56, s. 2.

<sup>99</sup> Lidová demokracie, roč. 1950, č. 57, s. 1.



jeho pohybování křížem a že před místními obyvateli předstíral, že nic neví. Následně měl objednat 600 pohlednic vychýleného kříže, aby zajistil co největší popularitu zázraku a poukázal na znamení brzkého politického převratu.

Zmíněna je také návštěva Ottavia De Livy a salesiána P. Mrtvého, který údajně tlumočil příkaz De Livy a představoval se pod falešným jménem Dr. Stuchlý. Jiné jméno měl používat z důvodu utajení. Chtěl zabránit tomu, aby se proslýchalo, že za zázrak může Vatikán.

Na konci se nachází sdělení, že úřední zpráva velitelství Státní bezpečnosti shledala Číhošťský zázrak jako podvod a někteří jeho iniciátoři byli zadrženi.

### **Pátek 10. března 1950, číslo 59**

O dva dny později je publikován na druhé straně listu článek s názvem „Film o událostech v Čihošti“. V titulku je patrná gramatická chyba – v názvu města chybí háček nad C.

Jedná se o oznámení<sup>100</sup>, které ohlašuje uvedení filmu o Číhošťském zázraku do kin a stručně popisuje jeho děj.

### **Neděle 12. března 1950, číslo 61**

Další text o Čihošti se v Lidové demokracii vyskytuje v neděli 12. března v pravé části úvodní strany a nese název „Zneužili náboženství“.

Text je zaměřen na zástupce pražské internunciatury, přesněji na Ottavia De Livu, Msgre Verolina a Genara Sensiho. Msgre Verolino v ní je nařčen z ovlivňování arcibiskupa Berana, který následně odmítl dohodu církve se státem. Stejná situace se již měla stát dříve v Maďarsku. Zmíněn je také nesouhlas věřících s nesmlouvavým postojem církve.

Dále se text věnuje příjezdu Ottavia De Livy, který údajně „nemá potřebné diplomatické pověření“<sup>101</sup>, a spojuje jeho osobu se zázraky, které se následně začaly dít. Účast De Livy na Číhošťském zázraku měl dosvědčit také sám Toufar. V textu je zmíněno zřizování trestních komisí z duchovních, kteří nesouhlasí s lidově demokratickým zřízením. Sestavené komise pak měly odsuzovat příznivce republiky, což článek také kritizuje.

---

<sup>100</sup> Jílek, 2005, s. 101.

<sup>101</sup> Lidová demokracie, roč. 1950, č. 61, s. 1.

### **Sobota 18. března 1950, číslo 66**

V sobotu 18. března vychází v pravé části úvodní strany článek s názvem „Ohlas událostí v Číhošti“. Text zaujímá jeden sloupec a věnuje se reakcím čtenářů na Číhošťský zázrak.

Ve zprávě jsou zaznamenány ohlasy čtenářů, kteří vnímají zázrak v Číhošti jako urážku víry a náboženství a podivují se nad tím, že církevní hierarchie Toufara nepotrestala. Údajně si myslí, že církev jeho počínání schvaluje a svým jednáním se pokouší uškodit republice.

Další reakce je zaměřena proti Ottaviu De Livovi. Autor sděluje, že v zájmu De Livy by měla být mírová jednání a ne snahy o rozvrácení republiky.

Poslední dopis srovnává poměry za první republiky a v současnosti a tvrdí, že církev by měla ocenit práci rolníků a spolupracovat s vedením republiky.

Na následující straně je otištěna krátká zpráva s názvem „Nota apoštolské internunciatury“. V textu je uvedeno, že se Ottavio De Liva dlouhodobě zabýval protistátní činností a zasahoval do vnitřních záležitostí republiky. Z toho důvodu má do tří dnů opustit republiku.

### **Pátek 24. března 1950, číslo 71**

V tomto vydání je otištěn článek pojednávající o prohlášení, které učinilo Krajské předsednictvo Katolické akce v Gottwaldově. Jedná se o krátkou zprávu s názvem „Dopis Katolické akce ordinářům“ a nachází se na druhé straně, kde zaujímá krátký sloupec.

V prohlášení se Katolická akce staví proti zázraku v Číhošti, který dle jejich názoru zneužívá víru pro politické záměry. Dále protestuje proti stíhání administrátora Jana Decheta.

### **Sobota 1. dubna 1950, číslo 78**

Další text je publikován 1. dubna na třetí straně a nese název „Věřící lid odsuzuje podvod v Číhošti“. Krátká zpráva pojednává o reakcích obyvatelstva na události v Číhošti. Občané jsou údajně znechuceni z nahraného zázraku. Dále se podivují nad utajováním údajných zázraků v Německu a naopak jejich rozhlašování v Československu.

## **Středa 5. dubna, číslo 81**

Poslední zmínka o Číhošti vychází ve středu 5. dubna v článku „Obžalování řádoví kněží vypovídají o „zázraku“ v Číhošti“. Text je otištěn na celé třetí straně a dále pokračuje na straně čtvrté. Jedná se o soudničku<sup>102</sup>.

Článek pojednává o procesu s deseti řádovými kněžími, mezi kterými byl např. Mastilák nebo opat Tajovský. V pasáži, která se věnuje Číhošťskému zázraku, Tajovský uvádí, že nevěděl, jaké jsou náležitosti pro kanonizaci zázraků. Údajně mu nebylo známo, že při kanonizaci musí být přítomen lékař a musí být zřetelný nějaký trvalý znak. Tvrdil, že do Číhoště přijel s lékařem, protože to byl jeho známý, a že zkoumal pouze polohu kříže. Také popřel údajný povel k vyhotovení většího počtu fotografií. Dále uvedl, že nerozuměl, jak mohl být zázrak předpovězen a odsoudil podvodné zázraky.

Obžalovaný dr. Mastilák sděluje, že se o Číhošti dozvěděl až z novin. Následně je předčítán Toufarův protokol.

Vypovídá také administrátor Horní Cerekve Miroslav Váňa. Opat Tajovského osobně znal a pravidelně se s ním stýkal. O Číhošti se dozvěděl při jedné z rekolekcí a následně jel místo spolu s opatem Tajovským navštívit.

V další části přelíčení předstupuje opět opat Tajovský, který sděluje důvody zaslání dopisu o událostech v Číhošti do Chrámového družstva v Pelhřimově. Prokuratura tvrdí, že si měl Toufar údajně vymyslet také oheň na koberci a lidé upadnutou ruku bezpečnostního orgánu. Tajovský tato tvrzení nijak neobjasňuje.

Nakonec obvinění shodně tvrdí, že zázrak v Číhošti byl politicky motivovaný podvod.

### **3.1.3 Svobodné slovo**

Ústřední list Československé strany socialistické začal vycházet již v roce 1907 pod názvem České slovo. Titul neměl vysoký náklad, typická však pro něj byla různorodost rubrik.<sup>103</sup> V roce 1945 došlo ke změně názvu – z Českého slova se stalo Svobodné slovo, které vycházelo až do devadesátých let.<sup>104</sup> V roce 1997 bylo periodikum přejmenováno na Slovo a z důvodu nízké konkurenceschopnosti svou činnost definitivně ukončilo v roce 2000.<sup>105</sup>

---

<sup>102</sup> Jílek, 2009, s. 103.

<sup>103</sup> Končelík, Večeřa, Orság, 2010, s. 48.

<sup>104</sup> Končelík, Večeřa, Orság, 2010, s. 115-116.

<sup>105</sup> Končelík, Večeřa, Orság, 2010, s. 259.

## **Neděle 5. března 1950, číslo 55**

První zpráva o zázraku v Číhošti se objevuje v deníku Svobodné slovo v neděli 5. března. Události není věnován samostatný text, je pouze zmíněna v článku s názvem „Lid zabrání útokům na svou práci“, který je hlavním textem titulní strany a dále pokračuje na straně následující.

Zázraku v Číhošti se autor věnuje v odstavci s názvem „Inscenování zázraků“, který se nachází na druhé straně. Žádné podrobnosti ale nejsou uvedeny, je pouze sděleno, že o číhošťských událostech bude list informovat v příštích dnech.

V textu je mimo jiné zmíněn nepřátelský postoj biskupů vůči republice, organizování zázraků nejen v Číhošti, ale také v jiných městech, a údajné únosy a vraždy duchovních, které měla spáchat církev a obvinít z nich stát.

## **Úterý 7. března 1950, číslo 56**

Obsáhlý článek popisující zázrak v Číhošti je publikován v úterý 7. března jako hlavní text třetí strany listu pod názvem „Smyšlený zázrak ve službách reakce“. Jeho součástí je také fotografie faráře Toufara na kazatelně.

V úvodu textu je, stejně jako v Rudém právu a Lidové demokracii, zmíněna tisková konference ministra vnitra Václava Noska. Ani zde autor neopomíná amnestii kněží a obvinění Vatikánu z provokací. Dále zpráva uvádí, že se vysocí představitelé katolické církve snaží zneužít city věřících pomocí inscenace zázraků. Zmiňuje zázrak v Číhošti, Pannu Marii na tanku a Pannu Marii ve sněhové závěži.

Následující část článku je věnována rozhlasové stanici Hlas Ameriky a jejímu informování o zázraku. Údajně v jejím vysílání zaznělo, že k podobnému zázraku došlo již před minulou válkou, tudíž jeho opakování znamená další válku. Dále bylo řečeno, že kryptogramy, které pořizují střední vrstvy, předpovídají válku na 5. července a že Američané mají speciální letadla s tajnými paprsky k osvobození Československa.

Popsány jsou také okolnosti a celý průběh zázraku v Číhošti. Údajně byly při prohlídce kostela nalezeny „*hřebíky a jiné podrobnosti, které zvýšily podezření, že se jedná o docela obyčejný podvod*“<sup>106</sup>. Zdokumentována je také Toufarova příprava zázraku. Před jeho provedením měl Toufar navštívit několik katolických ordinářů a poté mechanismus 8. prosince sestrojít. Veškerá jeho příprava je v článku objasněna, stejně tak jako celé provedení zázraku.

---

<sup>106</sup> Svobodné slovo, roč. 1950, č. 56, s. 3.

Vyjmenovány jsou také jednotlivé osobnosti, které poté navštívily číhošťskou farnost. Mezi nimi nechyběl například opat Vít Tajovský, který uvedl, že zázrak byl očekáván a že se nejspíš bude opakovat, děkan Václav Slavíček či bohoslovec Jan Zmrha. Před zkoumáním trvalého znaku farář údajně naklonil kříž rukou.

Dále je zmíněno, že opat Tajovský poradil Toufarovi úkaz zdokumentovat, proto na farářovu prosbu fotograf Pešek pořídil 600 pohlednic.

Následující pasáž popisuje návštěvu Ottavia De Livy a patera Mrtvého z pražské internunciatury v číhošťské farnosti. Připomenuty jsou také dvě schůze duchovních, které se konaly po událostech v Číhošti. Uskutečnily se v Havlíčkově Brodě a v Jihlavě. Na druhé z nich Toufar osobně promluvil.

### **Čtvrtek 9. března 1950, číslo 58**

Další zmínka o Číhošti vychází ve Svobodném slově o dva dny později. Text nese název „Z pozadí Číhošťského „zázraku““ a podnázev „Minulost faráře Josefa Toufara – Hrubé zneužití víry“ a nachází se na třetí straně listu. Opět se jedná o hlavní text strany, jehož autorem je pravděpodobně Karel Beran (jsou uvedeny pouze iniciály).

V úvodu jsou zmíněny osoby, které se angažovaly v událostech souvisejících s Číhošťským zázrakem. Následuje popis obce Číhošť a krátký životopis faráře Toufara.

Zpráva mimo jiné pojednává o důvodech Toufara přeložení ze Zahrádky do Číhoště. Je uvedeno, že o přeložení Toufara požádali sami občané Zahrádky, protože věděli, že je Toufar spolčen s reakcí. V textu je také zaznamenáno, že „*Toufar vynikal svou nenávisť k prostému lidu nad všechny, i nad známé kněze zpátečíky, i nad ty, kteří měli svou hodností blíže k biskupovi než on*“<sup>107</sup>. Ve prospěch Toufara měl zasáhnout biskup Mořic Pícha, který ho přeřadil do farnosti Číhošť.

V následující části se text věnuje provedení zázraku, který měl Toufar plánovat již od roku 1948. Kostelníkovi dle zprávy zakázal uklízet oltář a veškeré úpravy na něm prováděl sám. Popsán je také kříž, který měl obsahovat starý kaz způsobující jeho nahnutí. Také květiny, které měly maskovat pohnutí kříže, byly na tabernákulum údajně umístěny proti církevním předpisům.

Pohyby se uskutečnily 11. a 25. prosince, kdy poprvé je mělo vidět 19 lidí, podruhé 6. Po těchto událostech měl dát Toufar zasklený nápis na stěnu kostela, ve kterém hovoří

---

<sup>107</sup> Svobodné slovo, roč. 1950, č. 58, s. 3.

o zázracích. V textu je zmíněno, že zázraky neměly velký účinek, proto musela zasáhnout církev.

Na konci autor uvádí, že Toufar odevzdával pastýřské listy biskupů a 18. ledna podepsal slib věrnosti vládě.

### **Sobota 11. března 1950, číslo 60**

Mediální kampaň proti Toufarovi pokračuje v sobotu 11. března. Na pravé straně prvního listu vychází text s názvem „Zázrak na rozkaz“ autora Karla Berana. Zpráva pokračuje dále jako hlavní text následující strany pod titulkem „Z pozadí číhošťského zázraku“.

Na začátku se článek věnuje krátkým životopisům Ottavia De Livy a jeho spolupracovníka Januaria Verolina, kterého později De Liva zastoupil. Je popsána jejich spolupráce i spojení Vatikánu a USA. Text se zmiňuje také o osobnosti newyorského arcibiskupa Spellmana, který byl údajným představitelem reakce a který měl být zvolen v budoucnu papežem.

Dále se zpráva zabývá osobnostmi Ottavia De Livy a jeho kontakty s těmi, kteří měli Číhošťský zázrak údajně na svědomí – farářem Toufarem, biskupem Píchou a biskupem Beranem. Text popisuje také návštěvu De Livy a dr. Mrtvého v kostele po zázraku. Nakonec autor obviňuje De Livu z přípravy zázraku.

### **Sobota 18. března 1950, číslo 66**

Krátká zpráva s názvem „Izvěstija o Číhošti“ je publikována 18. března na druhé straně listu. Zpráva pochází z Moskvy a pojednává o článku o Číhošťském zázraku v ruském listu Izvěstija. Imperialisté musí být údajně ve špatné situaci, když využívají zázraky, které jim, dle autora, nepomohou.

### **Čtvrtek 30. března 1950, číslo 76**

Krátká zpráva s názvem „Rozhořčení nad Číhoští“ a podnázvem „Protesty pracujících“ je otištěna 30. března na čtvrté straně listu.

Článek pojednává o reakcích pracujícího lidu na zázrak v Číhošti. Někteří jej zavrhlí jako kejklářství a zneuctění památky Kristovy, jiní nesouhlasili s činností Vatikánu a některých duchovních, další tvrdili, že se církev snažila svést poctivé pracující katolíky z cesty.

## **Neděle 2. dubna 1950, číslo 79**

Jeden z posledních textů, vztahujících se k číhošťským událostem, se v listu nachází 2. dubna. Jedná se o článek, který popisuje proces s deseti řádovými duchovními, kteří se mimo jiné vyjadřovali i k zázraku v Číhošti. Jedná se o soudničku<sup>108</sup>, která nese název „V druhém dnu přelíčení s deseti řádovými duchovními“ a je otištěna na celé čtvrté straně.

K zázraku se postupně vyjadřují jednotliví odsouzení. Nejprve přichází na řadu opat Tajovský, který tvrdí, že jeho návštěva v Číhošti byla pouze ze zájmu, stejně jako návrh k vyfotografování kříže. Výpověď Tajovského a dalšího odsouzeného kněze Machalky se však liší. Machalka tvrdí, že Tajovský zázrak předpovídal již na začátku prosince, ten to však popírá. Dále Tajovský uvádí, že se sám chtěl účastnit komise, která měla zázrak prošetřit. Také byl údajně vyzván „*nepřemýšlet o rozkazech představených*“<sup>109</sup>.

Mezi dotazovanými je také provisor Barták, který vypověděl, že v Číhošti se nestal zázrak, ale podfuk.

## **Středa 5. dubna 1950, číslo 81**

O tři dny později vychází další soudnička<sup>110</sup> zaměřující se na proces s deseti kněžními s názvem „Řádoví kněží vypovídají o své činnosti proti republice“. Stejně jako v minulém případě se i tento text zaměřuje na Číhošťský zázrak jen okrajově. Otištěn je na celé čtvrté straně.

V článku je uvedena výpověď rolníka Václava Trtíka z Číhoště, který tvrdí, že mu Toufar vyprávěl o zázraku. Dále opat Tajovský ve své výpovědi popírá účast na zázraku, i když v minulosti přiznal, že se s lidmi o nastávajícím zázraku bavil.

Po předvedení filmů o zázraku v Číhošti a o ukrývání zbraní a cenností v kláštřích obžalovaní Tajovský, Braitto i Machalka přiznávají, že se jednalo o podvrh.

Také je při výsleších prokázáno, že kněz Mastilák o Číhošťském zázraku věděl již dříve, než původně tvrdil.

## **Sobota 8. dubna 1950, číslo 84**

Další článek z mediální kampaně proti faráři Josefu Toufárovi je publikován 8. dubna na třetí straně. Titulek zní „Dr. Jan Sobota o Číhošti“ a podtitulek „Slova papežského preláta“.

---

<sup>108</sup> Jílek, 2010, s. 103.

<sup>109</sup> Svobodné slovo, roč. 1950, č. 79, s. 4.

<sup>110</sup> Jílek, 2010, s. 103.

Jedná se o krátkou zprávu s vyjádřením papežského preláta dr. Jana Soboty k situaci v Číhošti. Překvapilo ho, že někteří opravdu věřili, že se v Číhošti stal zázrak a že „*opat kláštera nevěděl o zbraních ukrytých v kostele*“<sup>111</sup>. Dále se podivil, že nebyl povolán do komise k prošetření zázraku. Údajně nebyl osloven z důvodu negativního vztahu biskupa k jeho osobě.

---

<sup>111</sup> Svobodné slovo, roč. 1950, č. 84, s. 3.



## 3.2 Komparace textů

V následující části se budu věnovat komparaci textů v jednotlivých periodikách – tedy v Rudém právu, Lidové demokracii a Svobodném slově. Všechny články se vztahují k Číhošťskému zázraku a politickému procesu s farářem Josefem Toufarem a pocházejí z období od 1. února do konce dubna 1950.

První text, který se případu věnoval, byl publikován 1. února v deníku Rudé právo na třetí straně, tedy čtyři dny po Toufarově zatčení. Touto krátkou poznámkou s názvem „Organisované zázraky“ započala mediální kampaň proti faráři Toufarovi a údajným strůjcům zázraku. Již z první zprávy je zřejmé, že následující tažení nebude namířeno jen proti faráři, ale proti celé církvi, která je z inscenace zázraku obviněna. Další text, vztahující se k událostem v Číhošti, vyšel v Rudém právu až o více než měsíc později<sup>112</sup>. Důvodem této odmlky mohly být neúspěšné snahy o Toufarovo doznání, ke kterému došlo až těsně před jeho smrtí 22. února. Ani zbylé dva deníky v únoru nepublikovaly žádné texty k případu. První články k události vydaly až na začátku března – Lidová demokracie 2. března a Svobodné slovo až 5. března. Žádná z těchto zpráv se však nevěnuje Číhošťskému zázraku přímo, zmiňují ho jen v kontextu jiných událostí. První zprávy, věnující se primárně zázraku, vychází v Lidové demokracii 4. března a ve Svobodném slově až 7. března.

Důležitým událostem, souvisejícím se zázrakem a nadcházejícím procesem, se zpravidla věnují všechny deníky. Prvním společným tématem bylo vyjádření ministra Noska k číhošťským událostem. V Rudém právu, Svobodném slově i Lidové demokracii vychází tento text 7. března. Podávané informace jsou v Rudém právu a Lidové demokracii z velké části totožné, domnívám se proto, že pochází z agenturního zpravodajství. Ve Svobodném slově se jedná o rozsáhlý text zaměřený i na okolnosti zázraku a následné návštěvy.

Nejsilnější propagandistická kampaň propukla ve všech denících ve dnech 7. a 8. března 1950. V denících Rudé právo a Svobodné slovo byly nejobsáhlejší zprávy včetně fotografií vytištěny již 7. března na třetí straně, Lidová demokracie v tento den otiskla pouze kratší článek k projevu ministra Noska. Rozsáhlý text včetně fotografií věnovala Číhošťskému zázraku až následující den na titulní straně listu. Právě text Lidové demokracie z 8. března s názvem „Další skutečnosti o událostech v Číhošti“ byl umístěn na pozici hlavního textu listu. V Rudém právu ani Svobodném slově se číhošťské události do úvodního textu za celou dobu mediální kampaně nedostaly. Fotografie, které texty doplňovaly, převážně

---

<sup>112</sup> Text s názvem „Proč jej Vatikán neexkomunikoval?“ byl publikován 5. března 1950.

zobrazovaly kříž s pohybovým mechanismem a způsoby maskování mechanismu (květiny a knihy), pouze ve Svobodném slově byla umístěna fotografie Toufara stojícího na kazatelně. Co se týče počtu fotografií, v Rudém právu byly po dobu celé kampaně otištěny dvě fotografie, v Lidové demokracii tři a ve Svobodném slově pouze jedna.

Ve všech uvedených textech je zřejmá snaha o obvinění církve a Vatikánu ze zázraku. O tom, že cílená nenávist neměla být namířena pouze na osobu Toufara, ale na celou církevní hierarchii, svědčí také fakt, že Toufarovo přiznání k zneužívání chlapců, které podepsal těsně před smrtí, nevyužil žádný z deníků. Více než farářem se periodika zabývala pražskou nunciaturou. Ve všech textech mediální kampaně je zřejmá snaha o dehonestaci zástupců papeže v Československu. Samostatné texty jsou nunciaturě věnovány ve Svobodném slově 11. března, v Rudém právu a Lidové demokracii pak následující den. Svobodné slovo a Lidová demokracie texty umístila na titulní stranu, Rudé právo až na sedmou stranu listu. Články v Rudém právu a Lidové demokracii jsou téměř shodné, oba pochází z agenturního zpravodajství. Autorem textu ve Svobodném slově je Karel Beran, který se problematikou nunciatury zabývá detailněji, uvádí i krátké životopisy jejich představitelů. Na tomto příkladě je viditelná zdrženlivost Rudého práva v propagačním působení proti Vatikánu oproti dalším deníkům. Důvodem mohlo být rozhodnutí církevní šestky z 27. února 1950 o využití Číhošťského případu k vykázání De Livy ze země. Kampaň měla být nejprve zaměřena pouze na pozadí zázraku, později, spolu s monstrprocesem s řádovými kněžími, měla mířit proti hlavnímu nepříteli – Vatikánu. Domnívám se, že právě tato skutečnost je důvodem, proč se hlavní propagandistické texty nedostávaly na titulní stranu.<sup>113</sup> Na úvodní stranu Rudého práva byl za dobu mediální kampaně umístěn pouze text „Běda tomu, skrze něhož přichází pohoršení“ z 10. března, který pojednává o připravovaném filmu natočeném podle Číhošťských událostí. Jeho persvazivní a manipulativní funkce byla tedy minimální.

Zvláštní skupinu tvoří texty, které nebyly na Číhošťský zázrak zaměřeny přímo, ale zabývaly se Číhošťským zázrakem jen okrajově. Rudé právo publikovalo texty dva, oba 5. dubna na čtvrté straně listu. Články byly součástí série textů s názvem „Agenti Vatikánu usvědčeni z nejtěžších zločinů proti republice a jejímu lidu“ a podnázvem „Před rozsudkem nad desetičlennou skupinou velezrádců a vyzvědačů“. Texty pojednávají o hlavním líčení s deseti řádovými kněžími a zaměřují se na jejich výpovědi. V Lidové demokracii se nacházely také dva texty zmiňující Číhošťský zázrak jen v souvislosti jiných událostí. První z nich byl publikován 2. března pod názvem „Velký projev presidenta republiky

---

<sup>113</sup> Kalous, 2008, s. 53.

Klementa Gottwalda“ na straně pět. Jak je již v nadpisu zmíněno, jednalo se o zprávu z projevu prezidenta Gottwalda, který se mimo jiné vyjádřil k Číhošťskému zázraku. Další text pak vyšel o více než měsíc později, přesněji 5. dubna, a nesl název „Obžalování řádoví kněží vypovídají o „zázraku“ v Číhošti“. Text se nacházel na třetí a čtvrté straně a pojednával, stejně jako v Rudém právu, o soudním přelíčení s řádovými kněžími. Ve Svobodném slově byly takové texty 3. Nejprve byl 5. března na první a druhé straně publikován text „Lid zabráni útokům na svou práci“, který popisoval případ administrátora Jána Decheta a negativní postoj církve ke státu. Další text vyšel o necelý měsíc později, a to 2. dubna, pod názvem „V druhém dnu přelíčení s deseti řádovými duchovními“. Článek se, stejně jako v Rudém právu a Lidové demokracii, týkal procesu s obžalovanými duchovními. Byl umístěn na čtvrté straně. Poslední zpráva vychází 5. dubna opět na čtvrté straně a navazuje na zprávu předchozí. Nazývá se „Řádoví kněží vypovídají o své činnosti proti republice“. Texty, týkající se procesu s obžalovanými řádovými kněžími, jsou ve všech denících dlouhé, zaujímají několik stran. Tato skutečnost koresponduje s rozhodnutím vlády o vytvoření monstrprocesu, jehož cílem bylo zdiskreditovat Vatikán a celou církev. Součástí vykonstruovaného procesu mělo být také přelíčení s Josefem Toufarem, ten ale zemřel již před soudním řízením.<sup>114</sup>

Ve všech denících byly otištěny také reakce obyvatel na zázrak. Lidová demokracie se ohlasům čtenářů věnovala 18. března a 1. dubna, Rudé právo 29. března a Svobodné slovo ještě o den později. Domnívám se, že tyto texty měly za cíl posilovat souhlasný postoj veřejnosti s tažením proti církvi.

Dále bych se chtěla zaměřit na autory textů. V Rudém právu se případu nejvíce věnoval autor Vojtěch Dolejší v rubrice Ohlas dne. Z celkem 16 článků, které byly v Rudém právu vytištěny, napsal Dolejší 9, tedy více než polovinu. Další texty pocházely z větší části z agenturních zdrojů (celkem 4), autoři Karel Vaněk, Václav Slavík a Stanislav Oborský přispěli každý jedním článkem. V Lidové demokracii pocházela většina textů z agenturních zdrojů. Z celkem 9 článků zaměřujících se na zázrak bylo převzato z agenturního zpravodajství celkem 6 textů. U zbylých textů byly uvedeny zkratky redaktora – ve dvou případech to byla zkratka „str“, v jednom textu pak zkratky „str+č“. Ve Svobodném slově bylo u jediného textu uvedeno celé jméno autora, kterým byl Karel Beran. U dalších dvou se pak nacházela zkratka „kb“, která dle mého názoru, označovala právě redaktora Karla Berana. Zbylé texty byly označeny zkratkami „zr“ nebo „č“. Je také zřejmé, že v Rudém právu se vyskytovalo nejvíce čistě publicistických textů, a to poznámek Vojtěcha Dolejšího,

---

<sup>114</sup> Drašner, 2002, s. 135.

kterých bylo 9. Zpravodajský text jsem našla pouze jeden, a to v Rudém právu 29. března 1950. Nazýval se „Pracující lid odsuzuje podvod v Čihošti“ a byl převzat z agenturního zpravodajství ČTK. Texty Svobodného slova a Lidové demokracie byly na pomezí mezi zpravodajstvím a publicistikou.

V následující tabulce uvádím srovnání jednotlivých deníků. U autorských textů uvádím jen počty těch, které jsou podepsány celým jménem autora. Do konečných hodnot započítávám také texty Svobodného slova, které jsou podepsané zkratkou *kb*. Domnívám se, že zkratka označuje autora Karla Berana, který se případu věnoval a je uveden u jednoho z článků.

<b>Deníky:</b>	<b>Celkový počet textů</b>	<b>Zázrak zmíněn okrajově/zázrak hlavním tématem</b>	<b>Počet fotografií</b>	<b>Počet textů na titulní straně</b>	<b>Počet autorských textů</b>
<b>Rudé právo</b>	18	2 / 16	2	1	12
<b>Svobodné slovo</b>	9	3 / 6	1	1	4
<b>Lidová demokracie</b>	11	2 / 9	3	4	0

### 3.3 Komparace textů s poznatky odborné literatury

V této kapitole bych se chtěla zaměřit na poznatky jednotlivých periodik a srovnat je s poznatky odborné literatury. Komparované informace se týkají především osobnosti Toufara, Číhošťského zázraku a událostí bezprostředně po něm. Zatčení, výslechy a následnou smrt Toufara nezmiňuji, protože o nich žádný ze zkoumaných deníků neinformoval.

Rozpory mezi dobovým tiskem a odbornou literaturou nastaly již při popisu osobnosti Toufara a jeho působení ve farnosti Zahrádka. Jeho krátkým životopisem se ze zkoumaných deníků zabývalo pouze Svobodné slovo ze dne 9. března 1950, ve kterém bylo zmíněno, že „*celá ves jej znala jako zarytého reakcionáře*“<sup>115</sup>. Dále byl popisován jeho vztah k občanům. Svobodné slovo dále uvedlo, že „*Toufar vynikal svou nenávisť k prostému lidu nad všechny, i nad ty, kteří měli svou hodností blíže k biskupovi než on*“<sup>116</sup>. Odborná literatura tyto informace vyvrací. Toufar je v ní popsán jako „*...milý, ochotný, energický, ale pokorný*“<sup>117</sup>. V jiné knize je charakterizován jako „*...vlídný a v pomoci druhým nesmírně činný a pohotový*“<sup>118</sup>. Další zdroj uvádí, že Toufar „*pomáhal lidsky a duchovně formovat mládež, za války i v popřevratových týdnech byl obci a lidem skutečnou oporou*“<sup>119</sup>.

Dobový tisk a odborná literatura se dále rozchází v příčinách odvolání faráře Josefa Toufara z farnosti v Zahrádce. Ve Svobodném slově, opět z 9. března, bylo uvedeno, že samotní občané Zahrádky věděli o farářových stycích s nepřáteli státu a požádali akční výbor o odvolání Toufara, protože by se „*...v očištěném ovzduší po únoru... špatně vyjímal*“<sup>120</sup>. Literatura tato tvrzení vyvrací. Když Toufar na začátku března při kázání oznámil, že má být přeložen, občané začali protestovat a sepisovat petice proti jeho přeložení. „*10. března docházejí na biskupskou konzistoř a OAV NF v Ledči tři petiční žádosti najednou. Z Píště a Vranic všichni obyvatelé stojí za Josefem Toufarem a podepsáni jsou i předseda MAV NF Jan Moravec a předseda MNV Jaroslav Mareš.*“<sup>121</sup> Jiný zdroj uvádí, že „*dochované dokumenty svědčí o komunistické zvlí a manipulaci v pozadí celého přeložení*“<sup>122</sup>.

---

<sup>115</sup> Svobodné slovo, roč. 1950, č. 58, s. 3.

<sup>116</sup> Tamtéž

<sup>117</sup> Kalous, 2008, s. 44.

<sup>118</sup> Doležal, 2012, s. 58.

<sup>119</sup> Doležal, 2015, s. 88.

<sup>120</sup> Svobodné slovo, roč. 1950, č. 58, s. 3.

<sup>121</sup> Doležal, 2012, s. 96.

<sup>122</sup> Doležal, 2015, s. 90.

Více se média věnovala přímo Číhošťskému zázraku. Informace o jeho průběhu byly ve všech zkoumaných ústředních denících stejné. Shodují se jak na datum, čas, tak na směr pohybu kříže a na jeho naklonění po zázraku. Všechny tyto informace uvádím v teoretické části v kapitole o Číhošťském zázraku. Podle Rudého práva, Svobodného slova i Lidové demokracie vidělo tento úkaz 19 lidí. Odborná literatura se v počtu rozchází. Starší titul „Číhošťský případ“ uvádí 19 svědků<sup>123</sup>, podle knihy „Jako bychom dnes zemřít měli“ zázrak spatřilo svědků 20<sup>124</sup>. V nejnovější knize „Krok do tmavé noci“ je uvedeno, že pohyb zpozorovalo 19 lidí<sup>125</sup>.

Lidová demokracie 5. dubna 1950 zmiňuje ještě další zázrak, který si měl Toufar údajně vymyslet, a to oheň na koberci. V knize Krok do tmavé noci Doležal cituje dopis Toufara bratranci Jaromíru Kasalovi, který pochází z Archivu premonstrátské kanonie Želiv. Toufar v něm úkaz popisuje následovně: „*Jednu věc ještě popíráme a to je, když jsem skončil kázání, celá řada lidí viděla a i moje neteř, jak na koberci hoří oheň, asi jako z lihu, a u něho sršely jiskry a již chtěli vyslat hochy, aby to šel udusit. Ale stalo se to, když kostelník odešel od oltáře, když rozžítal svíčky. ...Prohlíželi hned koberec a na něm vůbec nikde nic, ani po knotu propálený koberec.*“<sup>126</sup>

Pohyb kříže se měl následně opakovat také při kázání 25. prosince a 8. ledna mezi půl jednou a jednou hodinou odpolední.<sup>127</sup> O druhém pohybu informovalo Svobodné slovo 9. března. V listu bylo uvedeno, že naklání kříže zpozorovalo 6 osob, Kalous však uvádí, že naklání kříže potvrdilo 8 svědků<sup>128</sup>. Informace o třetím naklonění se již do tisku nedostala.

Všechny zkoumané deníky shodně uvádějí, že Toufar křížem pohyboval pomocí mechanismu gumiček a pérek, které sestrojil 8. prosince, o dva dny později vyzkoušel a v neděli 11. prosince použil.<sup>129</sup> Tato medializovaná verze se diametrálně liší od té, kterou uvádí odborná literatura. Ve chvíli, kdy Toufar pokynul levou rukou směrem ke svatostánku, pravou si přiložil k prsům.<sup>130</sup> Nemohl jí tudíž potahovat za drátek. Dodnes zázrak nebyl objasněn a mechanismus, o kterém se psalo v tisku, nebyl nikdy funkční.<sup>131</sup> Verzi o připraveném mechanismu vyvrací také fotograf Josef Peške, který měl vychýlený kříž

---

<sup>123</sup> Kalous, 2008.

<sup>124</sup> Doležal, 2012.

<sup>125</sup> Doležal, 2015.

<sup>126</sup> Doležal, 2015, s. 298.

<sup>127</sup> Kalous, 2008, s. 49.

<sup>128</sup> Tamtéž

<sup>129</sup> Rudé právo a Svobodné slovo informaci uvádí 7. března 1950, Lidová demokracie 8. března 1950.

<sup>130</sup> Balík, Hanuš, 2007, s. 35.

<sup>131</sup> Kalous, 2008, s. 54-55.

na žádost Toufara vyfotografovat. Peške tvrdí, že ačkoliv kříž pozoroval zblízka, žádný mechanismus neobjevil.<sup>132</sup> Existuje několik možných variant, jak se celá situace mohla udát. Kalous<sup>133</sup> uvádí, že se mohlo jednat o zázrak, o masovou sugesci či halucinaci, o provedení zázraku farářem Toufarem, o provedení zázraku kostelníkem Pártlem nebo o objednání zázraku vysokými představiteli režimu. Upřednostňuje však „teorii o provokaci Státní bezpečnosti na objednávku představitelů tehdejšího režimu“<sup>134</sup>. Cílem měla být diskreditace církve a Vatikánu, čemuž nasvědčuje také rychlá příprava procesu a nátlak na Toufarovo doznání. Tato teorie však nebyla dokázána.<sup>135</sup>

Ve všech zkoumaných denících je popsáno maskování údajného pohybového mechanismu.<sup>136</sup> Manipulaci s křížem měly zakrýt knihy na kazatelně a květiny na svatostánku, podle Svobodného slova umělé chryzantémy. Veškeré maskování bylo ale smyšlené.<sup>137</sup> Zdobení svatostánku květinami v adventu bylo zakázáno.<sup>138</sup>

Další rozpor nastává v tom, kdy se o zázraku měl dozvědět Toufar. Podle literatury<sup>139</sup> se o pohybu kříže farář doslechl až následující den při rozhovoru s místním kovářem Václavem Pospíšilem. Ten se při rozpravě s ním rozrušením rozplakal. Pohybům však farář uvěřil, až když Pospíšilovo tvrzení dosvědčilo více osob.<sup>140</sup> Ve zkoumaných periodikách<sup>141</sup> bylo zmíněno, že Toufar při rozmluvě s kovářem dělal, že je překvapený a že o ničem neví, ale údajně měl svou nevědomost pouze předstírat. Zároveň měl, jak uvádí Svobodné slovo z 9. března 1950, mezi farníky rozšiřovat informace o tom, že se jednalo o zázrak. Také toto tvrzení je v publikacích, které se zabývají zázrakem, popřeno. V jednom z dopisů Toufar napsal: „18. 12. jsem na kazatelně řekl, že do rozhodnutí komise se na onu věc nemůžeme dívat jako na zázrak ani znamení, na něco dobrého či špatného.“<sup>142</sup>

Při ohledání kostela po zázraku se podle Lidové demokracie ze 7. března 1950 našly „...zahnuté hřebíky a jiné detaily, které jen zvyšovaly podezření, že jde jen o podvod...“<sup>143</sup>. O nalezených hřebících se zmiňovalo tentýž den také Svobodné slovo. Číhošťský kostel přijel prozkoumat ve středu 21. prosince 1949 náčelník stanice SNB v Ledči František Goldbricht.

---

<sup>132</sup> Doležal, 2012, s. 147.

<sup>133</sup> Kalous, 2008, s. 60-61.

<sup>134</sup> Kalous, 2008, s. 61.

<sup>135</sup> Tamtéž

<sup>136</sup> V Rudém právu a Svobodném slově 7. března 1950, v Lidové demokracii 8. března 1950.

<sup>137</sup> Balík, Hanuš, 2007, s. 36.

<sup>138</sup> Kalous, 2008, s. 57.

<sup>139</sup> Doležal, 2012, Doležal, 2015, Kalous, 2008.

<sup>140</sup> Doležal, 2015, s. 290.

<sup>141</sup> V Lidové demokracii 8. března 1950, ve Svobodném slově a Rudém právu 9. března 1950.

<sup>142</sup> Doležal, 2015, s. 296.

<sup>143</sup> Lidová demokracie, roč. 1950, č. 56, s. 2.

Při ohledání neobjevil žádné stopy po pohybovém mechanismu. Dokonce v záznamech uvedl, že popis událostí, které později zveřejnila StB, není pravdivý.<sup>144</sup>

Za jednoho z iniciátorů zázraku je v Rudém právu, Svobodném slově i Lidové demokracii považován opat Tajovský. Ten však při výsleších uvedl, že se o naklání kříže v Číhošti dozvěděl až 27. prosince 1949 od jednoho z řeholníků. Číhošťský kostel osobně navštívil 8. ledna 1950 spolu s MUDr. Richterm.<sup>145</sup> Média shodně uvádějí, že Tajovský přijel s lékařem, aby mohli zázrak kanonizovat. K tomuto procesu musel být přítomný trvalý znak – ten byl zachycen na fotografiích kříže – a komise, ve které musel být mimo jiné také lékař. Ve skutečnosti však MUDr. Richter o Toufarově účasti na výpravě nevěděl až do dne konání. Ani přes přítomnost lékaře nemohla být kanonizace provedena, protože církevní komise, která by zázrak prošetřila, nebyla nikdy sestavena.<sup>146</sup>

Zkoumaná periodika se dále zabývala návštěvou Číhoště představitelem pražské internunciatury Ottaviem De Livou. V Rudém právu, Svobodném slově i Lidové demokracii se interpretace jeho návštěvy shoduje s odbornou literaturou. Okolnosti návštěvy uvádím v kapitole věnované Číhošťskému zázraku. Ve Svobodném slově je dokonce zmíněno De Livovo políbení kříže, což také odpovídá odborným publikacím.

Svobodné slovo dále uvádí, že v nápisu, který Toufar připevnil na stěnu kostela po oněch událostech, popisuje naklání kříže jako zázrak.<sup>147</sup> K tomuto tématu se vyjádřil bohoslovec Jan Zmrha, který náležel k číhošťské farnosti, a nápis pomáhal vytvářet. Toufar údajně načrtnul naklonění křížku a přidal jeho popis, aby nemusel každé návštěvě vysvětlovat, co se v kostele událo. V textu se o zázracích nezmiňuje, je v něm pouze uvedeno, že „*naklání křížku nelze vyložit přirozeným způsobem*“<sup>148</sup>. Zmrha uznává, že formulace byla špatná, ale že jiná varianta je tehdy nenapadla.<sup>149</sup>

Ve Svobodném slově z 9. března bylo také zmíněno, že „*...očekávané zástupy poutníků se nedostavily ani po 11. prosinci, ani po 25. prosinci*“<sup>150</sup>. Návštěvníci měli údajně začít přijíždět až v polovině ledna. Ani tato informace však není pravdivá. Z dopisů Josefa Toufara vyplývá, že již na konci prosince a na začátku ledna býval plný kostel nejen farníků, ale také cizinců. Přijížděla i celá řada návštěv, které si chtěly prohlédnout kostel a kříž.<sup>151</sup>

---

<sup>144</sup> Drašner, 2002, s. 46.

<sup>145</sup> Drašner, 2002, s. 50-51.

<sup>146</sup> Doležal, 2015, 96-97.

<sup>147</sup> Svobodné slovo, roč. 1950, č. 58, s. 3.

<sup>148</sup> Doležal, 2012, s. 141.

<sup>149</sup> Doležal, 2015, s. 294-295.

<sup>150</sup> Svobodné slovo, roč. 1950, č. 58, s. 3.

<sup>151</sup> Doležal, 2015, s. 294.



## 4 Závěr

Cílem mé práce s názvem *Reflexe Číhošťského zázraku a politického procesu s farářem Josefem Toufarem v denících Rudé právo, Svobodné slovo a Lidová demokracie* bylo zjistit, jak probíhala mediální kampaň proti Josefu Toufarovi v uvedených periodikách, uvést rozdíly a zaměřit se také na shodné znaky. Porovnání jsem provedla historicko-srovnávací metodou neboli komparací podle knih „Úvod do dějepisu IV“ Miroslava Hrocha a „Výzkum médií“ Renáty Sedlákové. Na základě poznatků získaných touto metodou jsem si odpověděla na mnou zvolené výzkumné otázky, které zněly: Který deník věnoval události největší prostor? Který deník se procesem naopak příliš nezabýval? Jak se lišila forma a umístění textů?

Bakalářskou práci jsem rozdělila na teoretickou a praktickou část. V teoretické části jsem definovala použitou metodologii a výzkumný vzorek, stručně nastínila situaci v Československu a popsala vztah státu a církve. Dále jsem se zabývala mediální situací a politickými procesy. V závěru teoretické části jsem se věnovala osobnosti faráře Josefa Toufara a popisu události zvané jako Číhošťský zázrak. V praktické části jsem provedla komparaci textů vztahujících se k Číhošťskému zázraku a procesu s Josefem Toufarem. Jednotlivé texty jsem komparovala mezi sebou. Zvláště jsem se zabývala těmi, které nebyly zaměřeny primárně na Číhošťský zázrak, ale byl v nich pouze zmíněn. Poté jsem texty porovnávala s poznatky odborné literatury k tématu.

Ačkoli patřil Číhošťský zázrak a následný politický proces s Josefem Toufarem mezi jeden z prvních církevních procesů v Československu, věnovaly se mu všechny zkoumané deníky. Texty byly většinou zaměřeny na popis zázraku a následné návštěvy kostela vysokými církevními představiteli. Několik textů deníky věnovaly také zástupcům pražské internunciatury, přesněji popisu jejich činnosti a návštěvě Číhoště po zázraku. V textech bylo zřejmé nepřátelství vůči USA, Vatikánu a církevním hodnostářům v Československu. Žádné ze zkoumaných periodik se nezabývalo zatčením, výslechy a následnou smrtí Toufara. Důvodem byla snaha vyšetřovatelů o utajení jeho neplánovaného umučení. Vedení strany chtělo využít pohyb kříže k velkému monstrprocesu proti Toufarovi a církevním hodnostářům, ke kterému však z důvodu úmrtí nemohlo dojít. O neplánované smrti se neměl dozvědět ani prezident Gottwald.

Celá mediální kampaň proti Josefu Toufarovi odpovídá popřevratové církevní politice komunistů. V textech je patrná snaha o vzbuzení nenávisti obyvatel vůči církvi a církevním hodnostářům. V zájmu nejvyšších představitelů vlády bylo, aby lidé církev vnímali negativně

a přiklonili se k idejím vládnoucí vrstvy, čemuž odpovídají také publikované novinové texty. Za hlavního nepřítele však není označován Toufar, ale církev a Vatikán spolu s USA. Číhošťský zázrak se stal počátkem cílené nenávisti vůči církvím a farář Toufar byl jen záminkou pro štvavou kampaň, která proběhla ve všech zkoumaných denících.

Pro texty v Rudém právu byla charakteristická především systematickostí. Články byly publikovány soustavně od začátku března až do 9. dubna. Jednalo se především o kratší publicistické texty Vojtěcha Dolejšího, které byly zpravidla umísťovány na vnitřní strany listu. Cílem těchto mediálních obsahů bylo především přesvědčovat a manipulovat veřejnost. Od pozdějších propagandistických kampaní se však značně liší, hlavně co se umístění a délky textů týče. Politický proces s představiteli mužských řádů proběhl pouze o měsíc později, avšak pozornost mu byla věnována daleko větší. Proto se domnívám, že kampaň proti Toufarovi, která v tisku proběhla, měla být pouze přípravná. Nečekaná smrt Toufara zmařila nejen připravovaný politický proces, ale tím také nejsilnější vlnu mediální kampaně. Mimo to se domnívám, že kampaň měla posloužit také k zastrašení církevních představitelů a k připravení veřejnosti na další církevní procesy.

V Lidové demokracii se téma Číhošťského zázraku dostává na úvodní strany listu. Je zde patrná preference tématu v rámci denní agendy a tedy jeho důležitost pro list. Dle mého názoru je to způsobeno inklinací Lidové demokracie k církvi, což je zřejmé také v jejich dalších textech. Ačkoli i v textech Lidové demokracie je patrná manipulace a persvaze, nevyskytuje se v tak velkém množství jako v Rudém právu. Čistě publicistické texty se v deníku nenacházejí, minimum je také autorských textů. Většina obsahů je převzata z agenturního zpravodajství.

Texty Svobodného slova vycházejí souběžně s texty zbylých deníků, některé dokonce s jednodenním předstihem. Oproti Rudému právu a Lidové demokracii se publikované články zaměřují na detaily, které se v dalších zkoumaných denících nevyskytují (například životopisy představitelů internuciatury a Toufara, příčina farářova odchodu z farnosti Zahrádka, De Livovo políbení kříže při návštěvě kostela apod.). Z toho usuzuji, že redaktoři nečerpali pouze z agenturního zpravodajství, ale také z jiných zdrojů. Články jsou umísťovány převážně doprostřed listu, na vnitřních stranách ovšem bývají v pozici hlavních textů. Co se týče počtu článků, Svobodné slovo jich v rámci kampaně publikovalo nejméně. Snaha přesvědčovat čtenáře je však zřejmá hlavně z uvádění většího množství informací k zázraku oproti zbylým deníkům a z rozsahu a umístění textů.

Formou se jednotlivé texty příliš nelišily. Ve většině z nich byla patrná persvaze a manipulace, zřejmý byl také negativní vztah k USA a Vatikánu. Bylo proto obtížné určit

jejich žánr – většinou nebyl dodržen. Zpravodajské texty se téměř nevyskytovaly, v naprosté většině článků bylo přítomno hodnocení a zřejmý názor autora. Nejvíce čistě publicistických textů, celkem 9, se však vyskytovalo v deníku Rudé právo.

Z hlediska četnosti textů se procesem nejvíce zabývalo Rudé právo. Po celou dobu kampaně v něm bylo publikováno 16 textů vztahujících se k procesu. Na druhém místě v počtu otištěných článků byla Lidová demokracie s 9 texty. Nejméně se Číhošťskému zázraku věnovalo Svobodné slovo, ve kterém vyšlo jen 6 textů k události. Připočítám-li také texty, ve kterých byl Číhošťský zázrak zmíněn jen okrajově, docházím k závěru, že v Rudém právu bylo po celou dobu kampaně otištěno 18 článků, ve Svobodném slově 9 a v Lidové demokracii 11.

Výsledkem práce je reflexe Číhošťského zázraku a procesu s farářem Josefem Toufarem v dobových denících Rudé právo, Svobodné slovo a Lidová demokracie. Ačkoli nebyl proces s číhošťským farářem dotažen do konce, provázela ho mediální kampaň ve všech zkoumaných denících. I přes pochybení vyšetřovatelů se komunistům podařilo případu využít a položit tak základ pro další církevní procesy, které následně nastaly.

## **5 Seznam zkratk**

ČSL – Československá strana lidová

ČSS – Československá strana socialistická

ČSSD – Československá strana sociálně demokratická

KSČ – Komunistická strana Československa

MAV NF – Místní akční výbor Národní fronty

MNV – Místní národní výbor

OAV NF – Okresní akční výbor Národní fronty

SNB – Státní národní bezpečnost

StB – Státní bezpečnost

ÚV KSČ – Ústřední výbor Komunistické strany Československa

## 6 Seznam analyzovaných článků

### Rudé právo

- 1) *Vojtěch Dolejší: Organisoované zázraky*, 1. února 1950, Rudé právo, s. 3.
- 2) *Vojtěch Dolejší: Proč jej Vatikán neexkomunikoval?*, 5. března 1950, Rudé právo, s. 7.
- 3) *Jak se udál číhošťský „zázrak“?*, 7. března 1950, Rudé právo, s. 3.
- 4) *Vatikánský „zázrak“ v Číhošti*, 9. března 1950, Rudé právo, s. 3.
- 5) *Vojtěch Dolejší: Nebylo to bez příčiny*, 9. března 1950, Rudé právo, s. 3.
- 6) *Karel Vaněk: Běda tomu, skrze něhož přichází pohoršení*, 10. března 1950, Rudé právo, s. 1.
- 7) *Pravá tvář představitele papežské internunciatury*, 12. března 1950, Rudé právo, s. 7.
- 8) *Vojtěch Dolejší: Dva kněží*, 17. března 1950, Rudé právo, s. 3.
- 9) *Václav Slavík: Vývoz zázraků*, 18. března 1950, Rudé právo, s. 5.
- 10) *Vojtěch Dolejší: Nejde o náboženství*, 21. března 1950, Rudé právo, s. 5.
- 11) *Vojtěch Dolejší: Rady Msgre De Livy*, 22. března 1950, Rudé právo, s. 5.
- 12) *Pracující lid odsuzuje podvod v Číhošti*, 29. března 1950, Rudé právo, s. 3.
- 13) *Vojtěch Dolejší: Kdo stál za Číhošťským zázrakem*, 1. dubna 1950, Rudé právo, s. 5.
- 14) *Vojtěch Dolejší: Předpověděli „zázrak“*, 2. dubna 1950, Rudé právo, s. 7.
- 15) *Agenti Vatikánu usvědčeniz nejtěžších zločinů proti republice a jejímu lidu*, 5. dubna 1950, Rudé právo, s. 4.
- 16) *Film o Číhošti a novoříšském klášteře v soudní síni*, 5. dubna 1950, Rudé právo, s. 4.
- 17) *Vojtěch Dolejší: V Číhošti to byl podvod*, 5. dubna 1950, Rudé právo, s. 5.
- 18) *Stanislav Oborský: Tvář nepřátel lidu*, 9. dubna 1950, Rudé právo, s. 3.

### Svobodné slovo

- 1) *Lid zabráni útokům na svou práci*, 5. března 1950, Svobodné slovo, s. 1-2.
- 2) *Smyslený zázrak ve službách reakce*, 7. března 1950, Svobodné slovo, s. 3.
- 3) *Z pozadí Číhošťského „zázraku“*, 9. března 1950, Svobodné slovo, s. 3.
- 4) *Karel Beran: Zázrak na rozkaz*, 11. března 1950, Svobodné slovo, s. 1-2.
- 5) *Izvěstija o Číhošti*, 18. března 1950, Svobodné slovo, s. 2.
- 6) *Rozhořčení nad Číhoští*, 30. března, 1950, Svobodné slovo, s. 4.
- 7) *V druhém dnu přelíčení s deseti řádovými duchovními*, 2. dubna 1950, Svobodné slovo, s. 4.

- 8) *Řádoví kněží vypovídají o své činnosti proti republice*, 5. dubna 1950, Svobodné slovo, s. 4.
- 9) *Dr. Jan Sobota o Čihošti*, 8. dubna 1950, Svobodné slovo, s. 3.

### **Lidová demokracie**

- 1) *Velký projev presidenta republiky Klementa Gottwalda*, 2. března 1950, Lidová demokracie, s. 5.
- 2) *Věřící lid na straně státu*, 4. března 1950, Lidová demokracie, s. 1.
- 3) *Politické zákulisí čihošťského případu*, 7. března 1950, Lidová demokracie, s. 2.
- 4) *Další skutečnosti o událostech v Čihošti*, 8. března 1950, Lidová demokracie, s. 1-2.
- 5) *Film o událostech v Čihošti*, 10. března 1950, Lidová demokracie, s. 2.
- 6) *Zneužili náboženství*, 12. března 1950, Lidová demokracie, s. 1.
- 7) *Ohlas událostí v Čihošti*, 18. března 1950, Lidová demokracie, s. 1.
- 8) *Nota apoštolské internunciatury*, 18. března 1950, Lidová demokracie, s. 2.
- 9) *Dopis Katolické akce ordinářům*, 24. března 1950, Lidová demokracie, s. 2.
- 10) *Věřící lid odsuzuje podvod v Čihošti*, 1. dubna 1950, Lidová demokracie, s. 3.
- 11) *Obžalovaní řádoví kněží vypovídají o „zázraku“ v Čihošti*, 5. dubna 1950, Lidová demokracie, s. 3-4.

## 7 Seznam literatury

Vědecká knihovna v Olomouci: Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové. Praha: Pragoprint, roč. 1950. ISSN 0323-1143.

Vědecká knihovna v Olomouci: Svobodné slovo: ústřední orgán čs. strany národně socialistické. Praha: Ústřední výkonný výbor čs. strany národně socialistické, roč. 1950. ISSN 0231-732X.

BALÍK Stanislav, HANUŠ Jiří. Katolická církev v Československu 1945-1989. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2007. ISBN 978-80-7325-130-7.

BEDNAŘÍK, Petr, JIRÁK, Jan, KÖPPLOVÁ, Barbara. Dějiny českých médií. Praha: Grada Publishing, 2011. ISBN 978-80-247-3028-8.

BLÁHOVÁ, Ivana, BLAŽEK, Lukáš, KUKLÍK, Jan, ŠOUŠA, Jiří a kol. Oběti komunistické spravedlnosti. Praha: Auditorium, 2013. ISBN 978-80-87284-48-3.

DOLEŽAL, Miloš. Jako bychom dnes zemřít měli. Pelhřimov: Nová tiskárna Pelhřimov, 2012. ISBN 978-80-7415-066-1.

DOLEŽAL, Miloš. Krok do tmavé noci. Praha: Nezávislý podmelechovický spolek, 2015. ISBN 978-80-260-9125-7.

DRAŠNER, František. Číhošťský zázrak. Praha: Nakladatelství Libri, 2002. ISBN 80-7277-143-4.

HROCH, Miroslav. Úvod do studia dějepisu IV. Metody historikovy práce. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1983.

JÍLEK, Viktor. Lexikologie a stylistika nejen pro žurnalisty. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2005. ISBN 80-244-1246-2.

JÍLEK, Viktor. Žurnalistické texty jako výsledek působení jazykových a mimojazykových vlivů. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2009. ISBN 978-80-244-2218-3.

KALOUS, Jan. Číhošťský případ. Kolín: Nezávislé centrum pro studium politiky, 2008. ISBN 978-80-86879-17-8.

KAPLAN, Karel, PALEČEK, Pavel. Komunistický režim a politické procesy v Československu. Brno: Barrister&Principal, 2008. ISBN 978-80-7364-049-1.

KAPLAN, Karel. Nebezpečná bezpečnost. Brno: Nakladatelství Doplněk, 1999. ISBN 80-7239-024-4.

KAPLAN, Karel. Největší politický proces. M. Horáková a spol. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 1995. ISBN 80-85270-48-X.

KAPLAN, Karel, TOMÁŠEK, Dušan. O cenzuře v Československu v letech 1945-1956. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 1994. ISBN 80-85270-38-2.

KAPLAN, Karel. Proměny české společnosti 1948-1960. Část první. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2007. ISBN 978-80-7285-079-2.

KAPLAN, Karel. Stát a církve v Československu v letech 1948-1953. Brno: Nakladatelství Doplněk, 1993. ISBN 80-85765-27-6.

KONČELÍK, Jakub, VEČEŘA, Pavel, ORSÁG, Petr. Dějiny českých médií 20. století. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-698-8.

PERNES, Jiří. Politické procesy v Československu po roce 1945 a „Případ Slánský“. Brno: Nakladatelství Prius, 2005. ISBN 80-7285-053-9.

SEDLÁKOVÁ, Renáta. Výzkum médií. Praha: Grada Publishing, 2014. ISBN 978-80-247-3568-9.



Ústav pro českou literaturu AV ČR: Digitalizovaný archiv časopisů. Rudé právo, roč. 1950[online]. Praha: Ústav pro českou literaturu AV ČR. [Cit. 12.4.2016]. Dostupné z: <http://archiv.ucl.cas.cz/index.php?path=RudePravo/1950>.